

CINKARNAR

LETO X. — ŠT. 5

GLASILO DELAVSKEGA KOLEKTIVA CINKARNE CELJE

Izdaja Cinkarna metalurško-kemična industrija, Celje. Uredja uredniški odbor. Odgovorni urednik Herbert Savodnik. Glasilo izhaja vsakega 15. v mesecu. Prispevke sprejemamo do 28. v mesecu. Rokopisov in slik ne vračamo. Naslov: Uredništvo glasila »Cinkarnar«, Cinkarna, Celje. Tel. 215 in 216. Naklada 2100 izvodov. Tisk in klišiji CP »Celjski tisk« Celje.

Koga bomo volili - koga smo predlagali?

Letošnje volitve so mnogim državljanom sprva izgledale precej zamotane, toda številni posveti in razprave, ki so jih zaključili za namen še kandidacijski zbori, so pokazala večino vprašanih, ki so bila odgovora nekoliko nejasna. Ne da bi nam bilo všeč, moramo vendarle poudariti, da so večidel vse nejasnosti nastale predvsem zategadelj, ker mnogi kandidati niso bili dovolj jasni in niso bili dovolj prepričani, da bodo v volitvah dobili dovolj glasov. Vendarle niso do kraja premislili vseh ustavnih določil, še posebej ne tistih, ki so postala ustavno veljavna in jih je skupščina dokončno potrdila.

Vsa leta smo si vedno močneje prizadevali, da bi bila naša predstavniška telesa zares kar najbolj neposredno predstavnik našega delavstva in iz leta v leto smo tudi dobili vse več volilnih glasov. Nova volilna enota, ki jo je ustava določila, pa že v temeljnih določilih zahteva takšno predstavništvo, ki se do krajnje mere pomenilo vse do domovino z vsemi procesi razvoja in dogajanja, tako da bodo naše nove skupščine pomenile zares domovino v malem.

Ob takšnih načelih smo morali pripravljati na teženje, da bi v skupščinah zastopali ljudje, ki so najboljše predstavniki delavstva. To smo v glavnem tudi uspeli, saj so bili vsi predlogi prav tako jasni ljudje, ki smo od njih tudi dobili največ glasov. Pri tem pa smo ostali kljub temu ponekod še precej lokalistični, v vsakem kandidatu smo gledali samo svojega

predstavnik in nam je šele sčasoma postalo jasno, da bodo naši republiški in zvezni poslanci zastopali občino in republiko, ne pa posamezna podjetja.

OBČINSKA SKUPŠČINA

Občinsko skupščino v Celju bo sestavljalo osemdeset odbornikov, med njimi štirideset iz gospodarskih skupnosti, drugih štirideset pa z območja celjske občine. V občinskem zboru delovnih skupnosti bo imela Cinkarna tri odbornike, ki smo se zanje odločili na našem kandidacijskem zboru in jih bomo 24. maja na volitvah tudi izvolili. V občinski skupščini so za zbor delovnih skupnosti Cinkarna dodeljene 4., 5. in 6. volilna enota, kar pomeni, da bomo imeli dva dveletna in en štiriletni mandat. Kandidacijski zbor volivcev v Cinkarni je določil, da bodo naši zastopniki v zboru delovnih skupnosti občinske skupščine tovariš ing. DRAGO ČEH (4. volilna enota), tovariš FRANC GRABAR (5. volilna enota) in tovarišica NUŠA FLEŽAR (6. volilna enota). Te tri odbornike bomo volili 24. maja na naših volitvah in verjetno ne bo nikogar v kolektivu, ki bi ne prišel na volitve, kajti prav z udeležbo bomo enako dokazali našo soglasnost s predloga-

nimi kandidati, kakor z glasovanjem samim.

Četudi občinska skupščina uradno ni razdeljena na zbere, lahko vendarle ugotovljamo, da bodo v njej zastopani vsi sloji našega življenja, da bodo v njej odborniki vseh starosti, obeh spolov in iz vseh poklicnih dejavnosti, če že ne iz vseh poklicev. Razveseli nas lahko dejstvo, da smo že pri prvih volitvah lahko tako široko zajeli vse naše dejavnosti, saj pri skupnem številu osemdeset odbornikov res ni bilo lahko tako vsestransko izpolniti in uresničiti strukture, ki bi povsem dosledno odražala razmerja v praksi.

Toda s svojo obveznostjo pri volitvah v kolektivu ne bomo dokončno opravili svoje državljanske dolžnosti, kajti prav tako smo odgovorni, da bomo na volitvah potrdili kandidate, ki smo jih predlagali na kandidacijskih zborskih svojih volilnih enot na terenu. Občinska skupščina bo polnovečinska šele z vsemi osemdesetimi odborniki in zato ne smemo misliti, da smo uredili vse, če bomo izvolili kandidate v podjetju, a teren prepustili, da odloča po svoje. Vsak izmed nas tudi nekje stanuje in tam, kjer stanuje, je prav tako odgovoren za pravilno dejavnost in usmerjenost, kakor v podjetju. Zato ne pozabimo, da bomo morali voliti dvakrat: 24. maja v podjetju in potem 26. maja vsak na svojem terenu! Dokažimo tudi na svojih terenih, da smo zavedni državljani in se udeležimo volitev v enakem številu, kakor v podjetju!

REPUBLIŠKA SKUPŠČINA

V republiškem merilu je celjski okraj razdeljen v štiri republiške volilne enote in vsaka izmed teh bo volila svoje predstavnike v Republiško skupščino. V naši republiški volilni enoti bomo predlagali za gospodarski zbor tovariš JOŽETA NARAKSA, asistenta obratovodje v topilnici, ki bo poleg Cinkarne kandidiral še v štirinajstih drugih volilnih enotah gospodarskih organizacij. V drugi skupini kandidira za gospodarski zbor Republiške skupščine tovarišica EMA KRUHARJEVA, tekstilni tehnik iz Topra. V kulturno-prosvetni zbor kandidirata tovariš ing. DAN TOVORNIK, predavatelj na Tehniški srednji šoli v Celju in tovarišica VIKTORIJA JANŽEKOVIC, učiteljica v Vzgojnem zavodu Ivanke Uranjekove. V socialno zdravstvenem zboru Republiške skupščine pa nas bosta zastopala tovarišica dr. MILICA GAJŠEK, zdravnica v Splošni bolnišnici in STANE OCVIRK, varnostni tehnik iz Železarne Štore, ki je član upravnega odbora komunalne skupnosti socialnega zavarovanja. Poleg teh pa imamo v naši volilni enoti še dva kandidata v Republiški skupščini za organizacijsko politični zbor, in sicer tovarišico MARJANO ŽELEZNIKOVO, analitičarka v »Metki« in tovariš STANETA DIVJAKA, sekretarja Občinskega komiteja ZKS Celje.

Na kandidacijskem zboru v Cinkarni so se volivci soglasno odločili, da predlagajo za Republiško skupščino tovariš Jožeta Naraksa in tovarišico Marjano Železnikovo. Ta dva kandidata bo dokončno izvolila in potrdila Občinska skupščina dne 3. junija.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Vrednost točke

april 1963

Vrednost točke v din (neto)

I. Ekonomska enota metalurgija:	
1. predpražarna in žvepleni kislini	119,72
2. aglomeracija	109,41
3. Skupne službe (1 in 2.)	114,03
4. topilnica surovega cinka	111,63
5. topilnica finega cinka	105,10
6. cinkovo belilo	121,77
7. keramika	104,59
8. skupne službe celotne topilnice	111,16
9. skupne službe celotne ekonomske enote	112,03
10. kemijsko-metalurški analitski laboratorij	111,45
II. Ekonomska enota predelovalni obrati:	
1. valjarna cinkove pločevine	112,20
2. cinkografija	115,50
3. oblikovalnica cinkove pločevine	131,80
4. skupne službe ekonomske enote	114,23
III. Ekonomska enota anorganska kemija:	
1. obrat kromov galun	120,68
2. obrat natrijev hidrosulfid in metalit	91,93
3. obrat natrijev sulfid	126,15
4. obrat litopon, cinkov sulfat in barijev sulfid	104,28
5. obrat ultramarin	101,16
6. obrat svinčevi oksidi	92,11
7. obrat modra galica	—
8. obrat superfosfat	111,78
9. obrat anorganske kemije III (Mozirje)	115,20
10. skupne službe obratov — pigmenti	101,60
11. skupne službe obratov — soli	105,07
12. skupne službe ekonomske enote	103,05
IV. Ekonomska enota organska kemija z vsemi službami	
	137,48
V. Ekonomska enota vzdrževalni obrati:	
1. mehanična delavnica	114,88
2. gradbeni oddelek	116,34
3. elektrodavnica	119,42
4. plinarna	116,24
5. energetski in merilni oddelek	112,04
6. oddelek za pripravo dela	119,25
7. skupne službe ekonomske enote	118,31
VI. Predračunske enote — administrativne in druge službe	
1. družbena prehrana	114,58
	114,58
VII. Celotno podjetje	
	114,15

Naš statut v izdelavi

Lani je podjetje potrdilo nova pravila podjetja, ki so postala temeljni kamen za delovanje. Toda vsi, ki smo natanko zasledovali razvoj novih ustavnih načel, smo vedeli, da bo moralo podjetje sestaviti tudi svoj statut, kakor to ustavna določila predvidevajo. Ob pravilih, ki smo jih potrdili, bo vsekakor lažje sestaviti statut podjetja, četudi bomo morali pri statutu skrbno upoštevati vsa načela nove sodobne ustave.

Zato je upravni odbor na pred-

log IO SPC izvolil komisijo za sestavo statuta podjetja. Predsednik te komisije je tovariš Predić Stojan, člani komisije pa so: ing. Stegenšek Klemen, Sagadin Karlo, Standler Janko, Tovornik Franc, ing. Franc Kapus, Kessler Pavle, Haas Hinko, Murovič Drago in Vičič Ivan.

O delu komisije bomo poročali iz meseca v mesec, saj smo prepričani, da bo vsakega člana kolektiva zanimalo, kako nastaja naš statut.

Izvolili smo nov upravni odbor podjetja

V mesecu aprilu je potekla enoletna mandatna doba zdajšnjega upravnega odbora podjetja, zato so bile 29. aprila volitve novih članov upravnega odbora. Tudi tokrat so se člani DS odločili, naj ostane število članov UO še vnaprej nespremenjeno — enajst članov, vključno s tovarišem glavnim direktorjem, ki je po položaju član UO. DS se je odločil tudi za pet

perfosfatu, Ferdo Erjavec, obratovodja v obratu kemija III, Franc Bricman, mojster v valjarni, Jože Krajnik, gradbeni oddelek in Milan Kersnik, valjarna.

Namestniki so: Ivan Smonkar, topilnica, Ivan Krkalo, valjarna, Milan Grabar, gradbeni oddelek, Ivan Lužar, mehanična delavnica in Zupančič ing. Igor, investicijski sektor.

Vsi vemo, da čaka nov upravni odbor odgovorna naloga, saj je podjetje v času rekonstrukcij in novogradenj. Toda s skupnimi močmi se premagajo vse težave!

Na prvi seji je nov upravni odbor izbral za svojega predsednika tovarišico ing. Jožico Farčnik.

Delavec v aglomeraciji preizkuša vlažnost nasipa v mešalcu

Koga bomo volili - koga smo predlagali?

ZVE ZNA SKUPŠČINA

(Nadaljevanje s 1. strani)

Tudi v zveznem merilu je naš okraj razdeljen na dve volilni enoti in zato v naši volilni enoti predlagamo kandidate za Zvezno skupščino — v gospodarski zbor tov. VIKTORJA OPAKO, obratovodjo v proizvodnji valjev Zelezarne Štore, ki ga predlagajo razen našega podjetja še v 29 drugih volilnih enotah. V kulturno prosvetni zbor Zvezne skupščine pa kandidira tovarišica prof. MILENA VRSNIK-STIFTER, predavateljica na Ekonomski srednji šoli v Celju, a za socialno zdravstveni zbor Zvezne skupščine kandidira tovariš RADOSLAV JONAK, direktor zavoda za rehabilitacijo invalidov v Celju. Za organizacijsko politični zbor Zvezne skupščine pa smo v

Tovariš Jože Naraks

predlagali za Republiško in Zvezno skupščino, bomo morali tudi na terenu poleg kandidatov za Občinsko skupščino voliti še kandidate za Republiško in Zvezno skupščino. Te kandidate, ki smo jih prav tako predlagali na kandidacijskih zborih na terenu, bo prav tako potrdila Občinska skupščina 3. junija, a 16. junija bomo šli na terenu še enkrat na volitve in bomo potrdili izvolitev svojih kandidatov. Na terenu pa bomo volili za Zvezno skupščino — za Zvezni zbor tovariša ERNESTA RAHTENA, jamomerca v Rudniku lignita Velenje za republiški zbor Republiške skupščine pa bomo volili tovarišico

IVICO JERŠIČ, novinarko pri Celjskem tedniku, tovariša JOZETA LONČARIČA, obratovodjo mehanične delavnice v Zelezarni Štore, tovariša MITJO RIBIČIČA, člana IS SRS, ki je že zdaj zastopal naše področje v Republiški skupščini in tovarišico MAGDO KOČAR, šefa družbenega knjigovodstva pri Narodni banki v Celju.

Tako smo na kratko zapisali kandidate, ki jih bomo volili v naša predstavniška telesa in prepričani smo, da ne bo nobenega cinkarnarja, ki bi se ne udeležil volitev, bodisi 24. ali 26. maja in 16. junija!

VOLITVE NA TERENU

Mimo tega, kar bomo volili v podjetju in kar smo v podjetju

PRVA SKUPINA DOPUSTNIKOV

Kakor smo že poročali v eni izmed prejšnjih števil, je letos naš IO SPC najel poleg rednih kapacitet za letovanja še nekaj ležišč v raznih krajih, med njimi tudi dom v Keršovanih, kjer je že bila na oddihu prva skupina dopustnikov od 10. do 20. aprila. Dopustniki so se počutili prav prijetno in njihovo zadovoljstvo lahko vidimo tudi na sliki, ko so se slikali skupaj z osebjem, ki je skrbelo za njihovo ugodje.

Vsem tovarišicam in tovarišem, ki se še niso odločili za dopust, priporočamo, da se zglasijo v IO SPC, kjer bodo dobili podrobne podatke o možnostih letošnjega letovanja.

Večja zavest = večji uspeh

O POSLOVNIH REZULTATIH V PRVEM ČETRTLETJU

Četudi smo v prvem četrletju izpolnili plan samo s 24,84 % lahko trdimo, da smo ga v veliki meri presegle, dasi bi teoretično morali doseči 25 %. Toda uspeh 24,84 procenta, je izračunan v odnosu na celoletni plan, v tem primeru pa moramo upoštevati, da je s tem planom predvideno 10 % povečanje proizvodnje, ki bi naj nastopilo predvsem v drugi polovici leta. Mimo tega se moramo zavedati, da je imel februar samo 28 dni, kar je znova samo v prid našemu uspehu. Seveda ne smemo pozabiti še ostre zime, ki je vsestransko ovirala našo dejavnost, tako da je z upoštevanjem vseh teh dejstev rezultat 24,84 procentov zares nadvse zavirljiv.

Uspeh bi bil še boljši, če bi dobili pravočasno baker za proizvodnjo modre galice. Seveda bomo ta proizvod lahko nadoknadili, kakor tudi vse drugo, kar je trenutno še pod načrti, ki smo si jih določili. Upoštevati moramo tudi to, da zaključujemo vrsto rekonstrukcij, ki nam bodo že v drugem polletju — če ne že prej — znatno povečale proizvodne uspehe. Toda s povečanjem proizvodnje na račun rekonstruiranih obratov, bomo naše načrte samo presegali, kajti dosežemo jih že z boljšo organizacijo dela in vedno večjo prizadevnostjo ki dokazuje, da je zavest vsakega proizvajalca narasla in da je vsakomur jasno, da bomo imeli toliko boljše uspehe, s kolikor večjo vneto bomo delali.

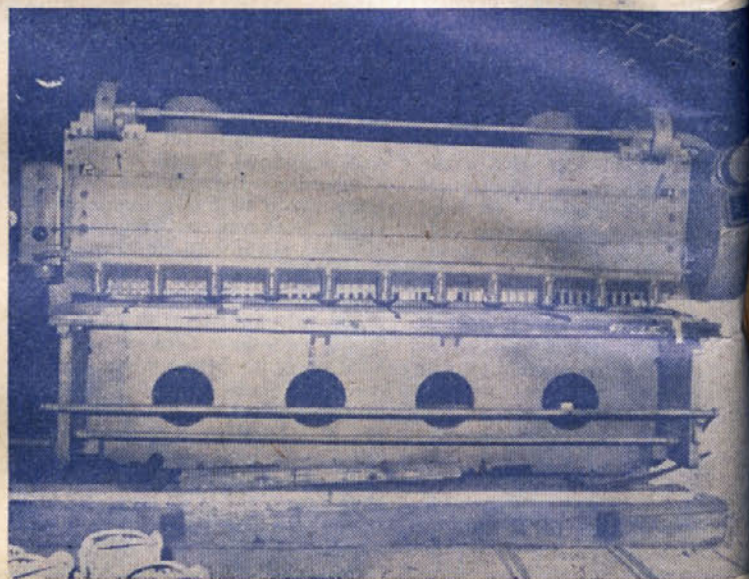
Med posameznimi ekonomskimi enotami se je v prvem četrletju najbolj izkazal obrat za proizvodnjo organskih barvil, ki je svoje obveznosti dosegel z 29,21 odstotka. Ta obrat je bil tudi lani vse skozi med najbolj uspešnimi obrati in je vseskozi presegal proizvodne načrte. Vse kaže, da bo tako nadaljeval tudi letos, za kar ga moramo pohvaliti in priporočati drugim obratom, da bi se skušali zgledeovati po obratu za proizvodnjo organskih barvil. Samo malce zaostajajo predelovalni obrati, ki so svojo obveznost izpolnili s 27,38 odstotka. Visok uspeh tega obrata nam jamči tudi lepe finančne uspehe, saj valjana pločevina na tržišču zaleže več kot topljeni cink. Na tretjem mestu so metalurški obrati, ki so dosegli 24,49 odstotka letnega načrta. Ti obrati bodo vsakakor še dosti bolj uspešni, ko bodo začele delovati nove peči v topilnici, ki jih zdaj gradimo.

Nekaj slabši so obrati anorganske kemije, ki so dosegli 22,57 odstotka, od tega v Celju 22,51, v Mozirju pa 23,31 odstotka. Za anorganske obrate moramo omeniti, da je v začetku leta mozirski obrat dober mesec dni stal zaradi rekonstrukcijskih del, medtem ko so v celjskih obratih čutili pomanjkanje surovin, predvsem bakra in svinca. Poleg tega moramo vedeti, da bodo v anorganskih obratih potrebne še nekatere rekonstrukcije, ki bodo omogočale še boljše uspehe.

Vsa dejstva, ki smo jih opisali, dokazujejo, da je podjetje krenilo z resnično velikimi koraki naprej, da ni nobenih spodsrljajev, ki bi ogrozili našo proizvodnjo in da smo lahko ponosni, ko ugotavljamo tolikšne uspehe, ki so posledica vztrajnega prizadevanja za boljšo organizacijo dela in dokaz

S tem smo vsekakor dokazali, bomo v izvozu med prvimi v veniji, kajti v drugi polovici lahko pričakujemo še večji uspeh, če bomo začeli izdelovati tudi cinkovo belilo. Vse moramo, da smo lani v prvem letju pri izvozu nekoliko zaostali, kar smo sicer v drugi polovici nadoknadili, a če smo letos v prvem četrletju presegle načrtovo skoraj za 10 odstotkov, lahko pričakujemo, da ga bomo v drugem polletju presegle še za večji odstotek.

Ti uspehi so uspehi nas vseh, tudi vemo, da so še posamezniki si prizadevajo bolj kot več, da so prav tako še tudi posamezniki, ki si ne prizadevajo takokor bi si morali. Vendar nam težki v zadnjih časih porajajo

Poročali smo že, da bomo dobili v valjarni nov stroj za obrezovanje pločevine — in dobili smo ga. Zda

lahko pričakujemo še boljše uspehe, večje zavesti vsakega delavca, saj vemo vsi: kolikor več bomo proizvedli in kolikor več bomo prodali, toliko več bomo imeli v podjetju sredstev, tako za rekonstrukcije in izpopolnjevanje naših naprav, kakor tudi za vse večje osebne dohodke.

Kljub razmeroma lepim uspehom v lanskem izvozu, smo letos določili skupno vrednost izvoza 2 milijona štiristo tisoč dolarjev. Že v prvem četrletju smo uspeli izvoziti 34 odstotkov celotnega načrta.

ve občutke, nove misli in drugače zavest, ki vedno bolj potrjuje, je Cinkarna postala enoten kolektiv, z enotnimi težnjami, za eno uspehe.

Če bomo tako nadaljevali, bomo lahko vedno bolj ponosni in vsi stli, ki so še pred nedavnimi potljali o delovni zavesti, bodo morali priznati, da je delovna zavest v našem kolektivu močno napredovala, kar dokazujemo z našimi poslovnimi uspehi.

Nova disciplinska komisija

Na zadnji seji je delavski svet podjetja izvolil novo disciplinsko komisijo podjetja, katere mandatna doba je samo eno leto.

V disciplinsko komisijo podjetja so izvoljeni: Ivan Fegeš, predsednik; Šeško Stanko, član; Kessler Pavel, član; Bajramović Enver, namestnik predsednika; Tratnik Franc in Šlibar Karel, namestnika članov.

Vsi vemo, da je delo disciplinskih komisij najtežje. Najlepše bi bilo, če bi ta komisija ne imela skozi vso mandatno dobo nobene seje. Toda, med vsemi delavci, ki so zaposleni v Cinkarni, je tudi nekaj takih, zaradi katerih morajo biti disciplinske komisije. Seveda je teh le majhen odstotek. Večji del delavcev prihaja redno na delo, upoštevajo HTV predpise, čuvajo orodje in osnovna sredstva podjetja, ker se zavedajo, da je vse to njihovo, da z neopravičenim izostajanjem škodujejo tudi sami sebi. Žal pa je tudi nekaj takih, ki neopravičeno izostajajo z dela, zaradi neupoštevanja HTV predpisov ogrožajo varno delo sebi in sotovarišem. Neredki so primeri, ko nekomu zmanjka dinamo na kolesu, zvonec ali kaj drugega.

Težko je disciplinski komisiji odločiti, če je nekdo kriv, ali ni. Težko je sodelavcu soditi sodelavca. Toda, kadar je nekdo zakrivil kakšen prekršek, morajo člani disciplinskih komisij kaznovati soto-

riša. Ta kazen ni samo zato, da je nekdo kaznovan, temveč zato, da bo na tistega, ki je kaznovan, tudi vzgojno vplivala.

KAKO SMO IZBIRALI KANDIDATE

26. aprila smo se tudi cinkarnarji zbrali v hali valjarne, da izberemo kandidate, ki jih bomo volili v maju in juniju in ki nas bodo zastopali v občinskih, republiških in zveznih forumih. Zbor volivcev delovnih skupnosti, ki jim nova ustava še širše odpira vrata upravljanja in se ga je udeležilo okoli 400 delavcev je otvoril poslanec v občinskem zboru proizvajavec tovariš Pozvek Drago in prisotnim obrazložil nove principe volitev, temelječe na novospregjeti ustavi. Ko je delovni predsednik tovariš Skale pozval k predlaganju kandidatov, so pristopili tovariši in v svojem imenu in še v imenu štirih tovarišev predlagali najprej kandidate za občinsko skupščino in sicer za zbor delovnih skupnosti. Ker obsega Cinkarna 3 volilne enote, je vsaka volilna enota predlagala po enega kandidata. Tako je bila predlagana za volilno enoto metalurgija tovarišica Nuša Fležar, za volilno enoto predelovalni obrati tovariš Grabar Franc in za volilno enoto kemija in uprava ing. Drago Čeh. Za republiški zbor delovnih skupnosti je bil izbran tovariš Naraks Jože, za republiško skupščino v organizacijsko politični zbor pa tovarišica Ze-

leznik Marjana. Za zvezni zbor delovnih skupnosti je bil izbran tovariš Opačka Viktor in za zvezno organizacijsko politični zbor tovariš Kavčič Milan. Vse predlagane kandidate so prisotni delavci izbrali soglasno in nam tako ostane še dolžnost, da v 24. (24. maja) kandidatom, ki smo sami izbrali s 100% udeležbo volitvah tudi dokončno izkažemo naše zaupanje in jih zadolžimo, nas v svoji mandatni dobi uspešno zastopajo.

Tovarišica Marija Ramšakova, članica delavskega odra, recitira naš prvomajski svečanosti

CINKARNA V LETIH 1929-1931

okazali
vimi v
olovici
večji
ačeli
lo. Ve
prvem
o zaos
gi pol
letos
i načr
kov, la
v dru
ečji oš

s vseh
samen
t veči
osame
tako
r nam
raja

vanje
uspe

drugač
juje,
n kole
a eno

li, bo
n vsi
a pom
o mo
est v
edova

oslov

zbor
oran
zvo
bor
pre
ni
nam
v r
smo
zbo
kaže
imo,
uspe

V dvorani Samopostrežne restavracije v Gaberju se je zbralo lepo število delavcev s člani svoje družine. Zbranim je spregovoril tovariš glavni direktor ing. Drago Čeh, ki je po uvodnih besedah o pomenu praznika dela in njegovi zgodovini povedal nekaj besed o uspehih podjetja in o načrtih, ki jih še načrtujemo izpolniti, kajti Prvi maj je prav tisti dan v letu, ko smo z zadovoljstvom ugotovili naše uspehe in svečano obljubimo, da bomo še v prihodnje prav tako odločno nadaljevali, da bo vsak Prvi maj spet lepši in bolj zadovoljen.

V nadaljevanju sporeda je zagrala godba na pihala France Prešeren iz Celja nekaj venčkov narodnih in partizanskih pesmi, med njimi pa tudi nekaj umetniških. Zatem so zapeli pevci mešanega pevskega zbora France Prešeren pod vodstvom tovariša Edija Goršiča nekaj pesmi, ki so jim naši Cinkarnarji z zadovoljstvom prisluhnili.

Vmes sta recitirala še tovariš Marija Ramšakova in Jože Zagoričnik, člana delavskega odra v Celju.

Z vsem sporedom so bili člani kolektiva povsem zadovoljni in priznati moramo, da bi si člani kolektiva želeli še češče podobne

Posnetek Cinkarne pred več ko tridesetimi leti je napravljen iz letala. Starejši Cinkarnarji se bodo morda spomnili tistih časov, a mlajšim moramo pojasniti, da so leta 1945 bombe zavezniških letal porušile barake od metalurškega vratarja pa vse do skladišča cinkovih izdelkov in cinkovega belila. Barake med keramiko in topilnico je zamenjala zgradba nove mehanične delavnice. Približno sredi slike je zgradba stare žveplene kisline (povprečna s svetlejšo streho). Na tem mestu stoji današnji PIK. Na skrajni desni strani slike je del kemičnih obratov. Med njimi in staro žvepleno kislino vidimo v ozadju opažen dimnik v izgradnji, desno od njega pa stoji danes stolpni sistem žveplene kisline. Okoli tovarne vidimo še vse polno njiv, ki jih danes prekriva debel sloj ogorkov iz topilnice. Na levi strani slike, kjer vidimo vrsto topolov, pa so danes domovi cinkarnarjev. Dobrih trideset let je minilo in kakšne spremembe! Toda pri tem moramo poudariti, da je večina sprememb nastala šele po letu 1945. Ob tej priložnosti znova prosimo, da nam dostavite še druge slike iz naše zgodovine.

Prvomajska svečanost

priveditve tudi med letom, saj po delu in naporih bi si zaslužili tudi nekaj več duševne hrane.

Drugi del svečanega sporeda so dopolnili naši športniki, katerim je športni odbor IO SPC podelil prisrčne nagrade za dosežene uspehe v prvomajskem športnem tekmovanju.

Zatem pa je zaigral zabavni orkester Metronom prijetne melodije za ples in ob zvokih poskočnih popevk se je zavrtelo mlado in staro vse do kasnih (ali zgodnjih) ur.

Tovariš Jože Zagoričnik, član delavskega odra v Celju, je na naši svečanosti recitiral odlomek iz Cankarjeve poslanice ob 1. maju.

Pevski zbor France Prešeren je pod vodstvom pevovodje tovariša Edija Goršiča zapel vrsto narodnih pesmi, ki so naše cinkarnarje zelo navdušile. Kako tudi ne, saj je pevski zbor dokazal, da zna prvo lepo zapeti in vsi, ki smo ga poslušali, si želimo, da bi se nam kmalu spet nudila priložnost, da ga čujemo (slika zgoraj).

Tovariš direktor in njegovi najbližji sodelavci so se na prvomajski svečanosti počutili prav dobro, saj so se ob Prazniku dela spominjali vseh skupnih naporov, ki so zares pravo jamstvo za dobro razpoloženje. Med njimi je bil tudi predsednik ObLO, tovar. Jože Jošt (slika desno).

Tovariš ing. Igor Zupančič je podelil nagrade najboljšim športnikom; na sliki: nagrado kot najboljša strelka je dobila tovarišica Del Negro.

NUJNO POTREBNO

Vsi vemo, da je Na-hidrosulfit eden od prioritetnih artiklov naših kemičnih obratov. Stoji tak, kakršnega je rodila peščica inženirjev in tehnikov še pred drugo sve-

pri predelavi odstranili. V začetku aprila smo dodali še en kotel in vakuumski sušilni boben, ki sta bila pa bolj temeljito narejena. Posod tam, kjer naj bi nastala ozka

grla pri podvojitvi produkcije, se je »pohišstvo« podvojilo. Cel proces ene šarže od začetka do konca, traja namreč 8—10 ur. Medtem ko produkcija teče v okviru možnosti, imajo glavno besedo v obratu ključavničarji, električarji in zidarji, ki se vsi borijo za prostor. Tisti ki so obrat gradili niso vedeli, da se bo produkcija v obratu čez 25 let podvojila, zato smo danes na tesnem s prostorom.

Kaj se bo bistvenega spremenilo pri rekonstrukciji? Poleg tega, da se bo proizvodnja skoraj dvakrat povečala, se bo povečala tudi možnost kontrole. Do sedaj tega nismo mogli, da bi pomagali procesu, ki je skrenil s prave poti. V ta namen smo na tri najbolj kritične »kotle« vgradili termoelemente. Ti so zvezani na regulator, ki vsak hip beleži temperaturo dogajanja. Prezreti tudi ne smemo dejstva, da se je število zaposlenih minimalno povečalo in s tem učinkoviti delovni čas premaknil nad cinkarniško povprečje.

Proizvodnja bi lahko bila že povečana, če ne bi začel vrag po vrsti jemati kompresorje v strojnici. Za nove stroje so dolgi nabavni roki.

Obrat hidrosulfit prodaja najnovejšo kompresorsko postajo. Zaradi prevelike kapacitete in prevelikega pritiska jo bodo lahko uporabljale samo kolesarnice. Ponudbe pod šifro VHC sprejema — zdaj zrotirano — obratovodstvo vsak dan.

lovno vojno. Dokler je šlo, je bilo vse v redu. Ko pa so se pokazali znaki staranja, se je začelo krpati na vseh koncih, vse do pred kratkim, ko je bilo še tako vestno in hitro krpanje prepočasno.

Po čedalje večjem povpraševanju je bilo nujno potrebno misliti na temeljito rekonstrukcijo, ki se je jela uresničevati v začetku meseca marca. Naročili smo vse potrebne načrte za novo postrojenje, ki ga je izdelala STT v Trbovljah s svojimi kooperanti. Prvi kos, ki naj bi spadal k novemu »pohištvu« hidra (to je udomačena beseda) je bil kotel, kjer se vrši spajanje med cinkovim prahom in žveplom dioksidom. Trenutno veselje se je razbilo, ko so ključavničarji ugotovili nekaj bistvenih pomanjkljivosti, ki so jih z nemajhnimi napori

Takšna je atmosfera pri peči za izogrevanje žvepla. Delavec, ki ga vidite na sliki, mora od časa do časa zazijati kakor riba, ali pa se odstraniti od peči, da zajame svež zrak, v kolikor ga sploh najde v

Zato smo si pomagali z baterije kompresorjev zneženih skupaj od vseh strani. Eden je bil od »Ingrada«. Veliko hrupa za nič, bi se reko. Velika stvar, ki mu manjka samo še volan, da bi bil avto, pričakovanja ni izpolnila.

Ker je šlo slabše in slabše, smo proizvodnjo zmanjšali na najbolj nujno in sistematično začeli iskati napake. Končno se je izkazalo, da je vsega hudega, poleg prej omenjenih kompresorjev, krivo tudi žveplo sovjetskega izvora, ki je bilo deklarirano kot odlično, pa ni.

Stanje se še ni normaliziralo. Še vedno iščemo nedostatke. Proces zavisi od tolikih podrobnosti, ki, če niso med seboj vsklajene, povzročajo izgube surovin in gotovega produkta. Napake, ki se pojavljajo skrbno odстранjujemo, in upam, da bo proizvodnja kmalu potekala normalno. C. R.

Prvomajska okrasitev obratov

Na drugi seji IO SPC so pisali tekmovanje med mejnimi Sindikalnimi področnicami Cinkarne za najboljše najplepše urejene prostore, stranitev odpadnega materiala, vskladiščenje surovin in izdelke in okrasitev okolja. To tekmovanje je IO razpisal zato, da uredijo okolje in notranjost šega podjetja v kar največji meri. Razpisane nagrade so začele učinkovale.

Člani kolektiva so se potro

Komisija, ki je ocenjevala okrasitev obratov, je prišla do ambulante. Dr. Šopar jo je sprejel ob zvokih glasbe, kajti v ambulanti so namestili zvočnike, ki so posredovali glasbo iz magnetofona, posebno posebej za svečanost ob 1. maju. Komisija, tovariš Edo Jurhar, Vili Špat, Vili Hladin in Rudolf Malinovsky, je bila zelo stroga. Tovariši iz komisije so ocenjevali okrašene obrate vsak zase, beležili so točke, ki so jih zbirali glede na ureditev, čistočo, ustreznost okrasitve in še po drugih kriterijih.

li, ostali so v podjetju še po delovnem času, prihajali so na delo poprej, vse za to, da bi naredili in olepšali svoj delovni prostor kar najbolje. Vsak je hotel biti prvi. Rezultat tega dela bil samo ta, da je bila Cinkarna urejena in očiščena, kakor nekaj let ni bila, temveč tudi da smo odpeljali na Odpad kar je prineslo spet lepe denarce.

Prav zaradi te vsestranske p (Nadaljevanje na 7. strani)

Spoznajmo naše obrate

(Nadaljevanje)

Predelovalni obrati Cinkografija

V obratu cinkografije izdelujemo dva različna izdelka — autotipjske plošče in offset plošče. Ene kot druge plošče uporabljajo v tiskarnah za tiskanje različnih slik in risb, pač glede na uporabljeni postopek tiskanja. Mimogrede naj omenimo še to, da je naš obrat edini v Jugoslaviji ter da zalagamo vse naše tiskarne s potrebnimi autotipjskimi in offset ploščami.

Postopek za izdelavo cinkografskih plošč je v začetnih fazah enak za obe vrsti plošč. V nizkofrekvenčni indukcijski peči se pripravi in pretali zlitina s točno določeno sestavo. Izlije se v kalupe in bloki ohlajeni na temperaturo valjanja cinka (150° C) se nato valjajo na predvaljni progji ali blok progji. Izvaljane platine se nato obrežejo. Hladne platine se nihalno brusijo in sicer spodnja površina platine, ki predstavlja dno bloka. Z brušenjem se posname površina platine in kontrolira, če se odkrijejo mehurčki, luske, vključki itd.

Od sedaj naprej pa se začne razlika med izdelavo autotipjskih in offset plošč.

a) Autotipjske plošče.
Plošče, ki so bile nihalno brusene se sedaj hladno valjajo na mali elektroprogji na končno debelino. Ta pa je lahko 0,5 mm pa do 6 mm. Največ se v tiskarstvu uporabljajo plošče debeline 1 mm in 2 mm. Valjač mora paziti, da so plošče popolnoma ravne, enakomerne debeline in da nimajo vidnih napak. Izvaljane plošče se še

obrežejo na končno mero, odstranijo robovi, se izvrši prevzem, kjer se pazi na vidne napake. Prevzete plošče se da v stiskalnico, kjer se poravnava. Sedaj smo prišli do zadnjih faz dela, kjer morajo biti brusilci in polirci zelo natančni. Nihalno izbrušena površina plošče se brusi na brusilnih strojih, katerih valji so oviti s smirkovim papirjem. Najprej se brusi z grobim papirjem, nato s srednjim in finim. Po vsaki fazi brušenja brusilci kontrolirajo plošče in odstranjujejo vidne napake v materialu (luske, vključke itd.), ki se odkrivajo z brušenjem. Ko je plošča zbrušena z najfinejšim smirkovim papirjem, se še polira na polirnem stroju. Spolirana plošča se še očisti in je pripravljena za prevzem. Takrat je taka kot ogledalo, da se še vidimo v njej. Vsaka prevzeta plošča se posebej zavije v svilen papir. Plošče se pakirajo v zaboje.

b) Offset plošče.

Po nihalnem brušenju se dvojno valjajo na gotovi progji (parna progja). In sicer najprej tako imenovano predvaljanje in nato še končno valjanje v paketih na zahtevane debeline od 0,10 mm pa do 0,80 mm. Izvaljane plošče se obrežejo na določeno mero. Nato se plošče kontrolirajo na vidne napake. Ako se te dajo odstraniti s smirkovim papirjem in posebnim nožem, se dajo v nadaljnji postopek. Če pa kontrola zavrne plošče se vrnejo v valjarno na pretalitev. Postopka za izdelavo offset plošč, ki se pri nas uporabljata sta dva: znanje in peskanje. Praviloma se peskajo plošče manjših formatov in debeline do 0,35 mm.

I. Peskanje.

Že pred peskanjem se plošča obreže na končno mero, kar pa ni slučaj pri znanju. Pripravljene plošče se v zaprti komori brizgajo s curkom kremenčevega peska pod pritiskom približno 4 atmosfer. Delavec pri peskanju mora predvsem paziti, da popolnoma enakomerno obrizga celotno površino plošče in da s peskanjem ne napravi plošče valovite. S peskanjem se doseže isti cilj kot z znanjem, to je da dobi plošča matirano površino. Pogledano pod povečevalnim steklom morajo biti na plošči hribi in doline z ostrimi robovi. V dolinah med robovi se med tiskanjem zadržuje voda. Gotova plošča se pregleda in zapakira v svilen papir.

II. Znanje.

Zrnajo se offset plošče večjih formatov in večje debeline. Tanjše plošče se ne dajo zrnati, ker se poznajo na plošči odtiski kroglic.

Pripravljena in pregledana plošča se vrne v zrnalni stroj. Na ploščo se nasuje kroglice, ki so lahko iz silikatov, stekla, trdih umetnih mas itd., velike pa so približno kot česnje. Kroglice morajo pokriti celotno površino plošče, nanje se nasuje še nekaj kremenčevega peska in polijejo z vodo. Ko se zrnalni stroj vključi se giblje kot sito. Delovanje kroglic in peska povzroči matirano površino plošče. Zrnana plošča se še opere in hitro osuši. Pred prevzemom se plošča še natančno prekontrolira in obreže na končno mero. Prevzete plošče se zavijejo v svilen papir in zapakirajo v zaboje.

Iz tega kratkega in grobega tehnološkega opisa izdelave cinko-

grafskih plošč vidimo, da v cinkografiji ni težkega fizičnega dela pač pa je predvsem poudarek na kvaliteti dela in visoki strokovnosti. Praviloma se v cinkografijo ne sprejme novih delavcev, temveč le delavce, ki so določen čas že delali v valjarni in dobro spoznali lastnosti in obnašanja cinka pri predelavi. Fluktuacije delavcev v cinkografiji pravzaprav ni. Kdor enkrat začne delati na izdelavi autotipjskih in offset plošč, ta tudi pri tem delu ostane.

Oblikovalnica cinkove ploščevine

Pod tem imenom si predstavljamo le obrat za izdelavo cinkovih baterijskih čašic, čeprav moramo sem pristojevati še oddelek za izdelavo cinkove žice in cinkovih strešnikov.

a) Čašice.

Izdelava cinkovih baterijskih čašic v Cinkarni je še zelo mlada, saj je njen rojstni datum december 1961. Za kaj se čašice uporabljajo pove že ime samo. Prodajamo jih tovarnam za izdelavo baterij, katere iz njih napravijo navadne žepne baterije.

V nizkofrekvenčni indukcijski peči se pretali elektrolitski cink, ki se izlije v kalupe. Bloki se valjajo na grobi ali blok progji v platine z določeno debelino. Iz platin se izrežejo traki, ozki in dolgi. Iz teh trakov se na stroju za štancanje štancajo tako imenovane rondelle, ki izgledajo kot dinarski kovanec, samo da so debelejšje in gladke. Rondelle se morajo še prebrati in očistiti. Izštancani traki — luknjičasti ali perforirani — in neuporabne rondelle se vračajo v valjarno

Rondelle se potem dajo v stroj iztiskanje čašic. Stroj napravi minuto okoli 70 čašic. To so še grobe čašice, ki se morajo še obrezati. Stroj, ki ga imenujemo obrezovalna, čašice obreže, napravi rob in vloži v dno čašice kartonček. Dela enako hitro kot stroj za iztiskanje. Pri vsakem stroju dela samo po ena delavka, ki mora biti spet na in urna, posebno pri obrezovalni, kjer mora paziti, da pravilno vplaga čašice, da stroj ne odreda dna čašic. Izdelane čašice se še preberejo in prekontrolirajo, če so kvalitetno izdelane. Končno se pakirajo v zaboje.

b) Končno bi morali spregovoriti še nekaj besed o oddelku za izdelavo cinkove žice in cinkovih strešnikov. Način izdelave cinkove žice kot ga imamo pri nas, se pravično nikjer ne uporablja in bomo zato postavili nov oddelek z moderno tehnologijo izdelave cinkove žice. Povemo naj samo, da je strojarna za cinkovo žico elektrolitski cink.

Oddelek za izdelavo strešnikov pa izumira, ker ni več rentabilen in ni kupcev za cinkove strešnike. Čeprav je izdržljivost strehe pokrite s cinkovimi strešniki zelo velika, najmanj 50 let, je to le prevelika investicija ob današnji velikosti proizvodnji drugih vrst cenenih in dobrih strešnikov.

Namesto strešnikov, pa tudi poleg njih predvidevamo izdelavo novih vrst proizvodov iz cinkove ploščevine, da ne bomo več prodajali večine ploščevine kot polproizvod, ampak predvsem končne izdelke iz cinkove ploščevine.

Rezultati našega prizadevanja pri preprečevanju nesreč za I. trimesečje

Število poškodb	Povprečje 1962	Prvo trimes. 1963
Število izgubljenih dni	72	53
Število poškodb na 100 zaposlenih	1207	833
Število izgubljenih dni na 1 poškodbo	16,8	12,3
Število izgubljenih dni na 1 zaposlenega	2,81	1,94

Pregled nesreč po vzrokih:
 10 delavcev zaradi neprevidnosti; 2 delavca zaradi nerada na delovnem mestu; 3 delavci zaradi zastarelega in neustreznega transporta; 2 delavca zaradi neustreznih zaščitnih naprav; 2 delavca zaradi pomanjkljivih kontrole pri uporabi orodja; 2 delavca zaradi pomanjkanja tehnične zaščite na napravah; 1 delavec zaradi motenj pri tehnološkem postopku na zastarelih strojih; 1 delavec zaradi utrujenosti; 1 delavec zaradi pomanjkljivosti osebne zaščite; 1 delavec zaradi utrujenosti materiala.

Pregled najvažnejših podatkov za posamezne ekonomske enote

Ekonomska enota	Štev. poškodb na 100 zap.		Štev. dni na 1 zaposlenega	
	1962	1963	1962	1963
metalurgija	20,2	16,0	3,22	2,03
predelovalni obrati	18,2	16,2	3,27	3,66
anorganska kemija	24,4	15,9	5,92	3,05
organska kemija	4,9	18,5	0,57	3,87
vzdrževalni obrati	21,3	14,1	2,56	1,84
uprava	6,8	3,4	1,04	0,40
Skupaj	16,8	12,3	2,81	1,94

Iz navedenih podatkov je razvidno, da se število in resnost nesreč znatno znižuje. Ta pojav opazujemo v vseh ekonomskih enotah z izjemo enote organske kemije, kjer je prišlo zaradi osebne neprevidnosti po napetju do dveh poškodb, ki sta skupaj terjali 58 izgubljenih dni delovne roke, izvinjenje noge).
 Ekonomski enoti predelovalnih obratov pa se kljub znižanemu številu nesreč opazi zvišanje izgubljenih dni, kar pa ne pomeni, da nesreče niso bile resnejšega značaja. Vzrok za to je, da smo morali k izgubljenim dnevom tekočih poškodb prišteti še 44 dni od poškodbe iz tega razloga, da smo na pravilni poti preventivnega preprečevanja nesreč. To pa ne pomeni, da smo z doseženimi uspehi zadovoljni.
 Se letos moramo organizirati šolanje o varnostnih ukrepih in predpisih za vse nadzorno osebje.
 Ker so delovni pogoji v nekaterih obratih oteženi zaradi čezmernega prahu, plinov, pare in raznih hlapov, moramo pričeti s sistematičnim raziskovanjem mikroklima v najbolj ogroženih obratih, ter v potrebi in možnosti pristopiti k takojšnjemu izboljšanju delovnih pogojev z ureditvijo ustrezne in podobne ventilacije.
 Za izboljšanje osebne zaščitne opreme je potrebno, da se po-

Vsak posameznik je osebno odgovoren za svojo varnost

Z mehanizacijo posameznih obratov in vedno hitrejšim tempom dela izstopa stalno bolj pereč problem, čimbolj učinkovite preventivne zaščite delovnega človeka.
 Iz prakse ugotavljamo, da ne zadostuje, če izpolnjujemo samo tehnično in osebno zaščito, temveč moramo vzporedno s tem posvetiti skrb usposabljanju in stalnemu opozarjanju ter poučevanju o varnostnih predpisih in ukrepih.
 Vsak delavec mora vedeti, kakšna nevarnost mu na določenem delovnem mestu preti in kako naj pravilno ukrepa, da ne pride do poškodbe. Prav tako so vezani tehnološki postopki z varnostjo pri delu, zato mora vsak delavec tehnološki postopek na svojem delovnem mestu dobro poznati in delo izvajati strogo po tehnološkem postopku.
 Na podlagi večletnih analiz nesreč, sklepamo, da je odstotek nesreč, povzročenih zaradi neprevidnosti, previsok. V letu 1962 je bilo zaradi neprevidnosti 155 poškodb od skupaj 287, zaradi nediscipliniranosti pa 35 poškodb.
 Iz tega je razvidno, da je približno 13% od vseh poškodovanih kršilo namenoma varnostne predpise in ukrepe ter 54% se jih je poškodovalo zaradi neprevidnosti ter preziranja nevarnosti. Pri ostalih poškodbah (33%) so bili v glavnem drugi vzroki, vendar povezani z delno osebno neprevidnostjo.
 Visok odstotek poškodb zaradi neprevidnosti ne pomeni, da niso delavci dovolj seznanjeni z varnostnimi predpisi, vendar nas opozarja, da je potrebno pričeti s ponovnim poučevanjem in opozarjanjem o varnosti pri delu. Pri po-

V vsakem obratu gasivec!

Da bi bila požarna varnost v podjetju čim uspešnejša, mora biti urejena tako, da je do največje mere izključena možnost nastanka požara. Ze v naprej morajo biti pripravljene vse preventivne mere, da do požara ne pride, če pa se pojavi požar, naj bodo pri roki vedno vsi pripomočki za takojšnje zadušitev požara.
 Odgovornost za požarnovarnostno preventivno službo je prenešana na posamezne ekonomske enote. Glavni inženirji ekonomskih enot so v tem smislu že odredili v svojih enotah ljudi, ki jim je poleg rednega dela, naložena tudi skrb za vzdrževanje vseh, v obratu nameščenih gasilnih naprav.
 Njihova dolžnost je stalno vzdrževati ročne gasilne aparate, skrbeti da so zaboji s požarnim peskom, sodi s požarno vodo, lomilno gasilsko orodje ter različni opozorilni napisi vedno na svojem mestu in lahko dostopni.
 Obratovodstva so z razumevanjem sprejela tak način organizacije požarnovarnostne službe. Razumljivo pa je, da bo požarnovarnostna služba — s svojimi strokovnjaki na polju gasilstva poskrbela za to, da bodo tovari-

ši, ki bodo opravljali preventivno požarno varnostno službo imeli možnost, da se v raznih tečajih usposobijo za to službo. Prepričani smo, da so obratovodstva odredila za to službo ljudi, ki bodo z veseljem opravljali to delo in ki bodo sposobni znanje, ki si ga bodo pridobili na omenjenih tečajih, prenesti tudi na vse sotovariške v svojih obratih. Če bomo znali zainteresirati slehernega našega delavca, za sodelovanje pri požarnovarnostni preventivni službi, potem smo lahko prepričani, da bo naše podjetje varno pred požarom.
 S. L.

je poškodoval brado. Kramer Silva, stara 25 let. Na poti v službo je pred hišo padla in si izvinila nogo. Do nesreče je prišlo zaradi poledice. Selič Marija, stara 17 let. Na poti iz službe je neprevidno stopila ter si izvinila nogo. Kranjc Rudolf, star 46 let. Na poti v službo se je nasproti vozeči kolesar zaletel v njegovo kolo. Pri padcu si je imenovani poškodoval obraz. Nesrečo je zakrivil nasproti vozeči kolesar. Guzelj Stanko, star 37 let. Ko se je peljal s kolesom v službo, mu je pred Štorami kolo spodrsnilo. Pri padcu si je poškodoval komolec leve roke.

V marcu je bilo 5 poškodb na poti z 88 izgubljenimi dnevi. Na poti so se poškodovali:

Pevc Jože, star 27 let. Ko je šel iz službe domov, mu je na poledneli cesti spodrsnilo. Pri padcu si

učevanju o varnostnih ukrepih in predpisih mora na pobudo obratovodstev, aktivno sodelovati HTV služba. Poučevanje mora biti obvezno za vse delavce ter povezano z izpraševanjem pridobljenega znanja.
 Zanimivo je, da poškodovani v večini primerov zanikajo lastno neprevidnost ter se izgovarjajo na krivdo podjetja, češ da je odstopilo od varnostnih mer.
 V praksi pa ugotavljamo, da je vsaka poškodba povezana z neko likimi vzroki, ki nastopijo v istem trenutku. Pri teh vzrokih pa ni nikdar izvzeta neprevidnost.
 V takšnih primerih je težko trditi, da je glavni vzrok nesreče odstopanje od varnostnih mer s strani podjetja ali delavca. Poškodovani ne smatra svojo neprevidnost ali preziranje varnosti kot pomemben vzrok nesreče, temveč se trudi prikazati kot glavni vzrok odstopanja od varnostnih mer s strani podjetja. Če pa poškodbo objektivno presodimo, moramo priznati, da je velik del krivde na samem ponebrencu.
 Nimamo namena iskati krivce poškodbe, temveč se trudimo opozoriti, da ne bomo mogli stalno valiti krivde na druge, temveč bomo morali za varnost pri delu začeti z lastno odgovornostjo.
 Delavec, ki dela na nezavarovanem stroju ter se zaradi tega poškoduje, je ravno tako kriv kot obrat ali podjetje, če na to napako ni pravočasno opozoril nadzorno osebje.
 Samo z discipliniranim upoštevanjem varnostnih ukrepov in predpisov pri posameznikih bomo dosegli uspehe, ki se bodo odražali pri delu celotnega kolektiva. Zato je treba čimprej končati z navado, da odgovornost za varnost poskušamo prenesti na druge.
 Naš kolektiv je dosegel že lepe uspehe, potrditi se mora pa še na področju varnosti pri delu.

Zavarujmo se pred rdečim petelinom

V prvem letošnjem četrtletju je zadela nesreča tri člane našega kolektiva. Požar jim je uničil vse, kar so z marljivim delom ustvarjali leta in leta. Pogorelim je prišlo v pomoč sindikat in kolektiv podjetja ter jim nudil vsem trem skupaj minimalno pomoč v jevu.
 znesku približno en milijon dinarjev. Ker so takšni problemi boleči za vse, ne samo za posameznika in nihče ne ve, koga bo prizadela jutri, so na letošnjem sindikalnem občnem zboru razpravljali o teh problemih in sklenili, da vsak član kolektiva mesečno prispeva v fond za pogorevce minimalni znesek 50 dinarjev. Tako bi letno zbrali znesek približno 1.000.000 dinarjev in ta fond bi uporabljali za hitro intervencijo v nesrečnih primerih.
 Če bolj natančno pogledamo v stvar, bomo videli, da tudi s tem ukrepom vsa stvar še ni rešena, saj vsota, ki bi jo med letom nabrali, ne bi bila tako visoka. Bolje bi bilo pristopiti k agitaciji za množično zavarovanje pri DOZ-u, katero bi se lahko izvedlo tako, da bi zavarovanec prejmo zavarovanja plačal v mesečnih obrokih in bi se mu ti obroki takoj odbijali pri obračunu. Premija kombinirane zavarovanja, to se pravi: proti vlomom, tatvinam, požaru in drugim elementarnim nezgodam za en milijon znaša okoli 2.200 dinarjev letno.
 Zato bi bilo med našimi ljudmi potrebno razviti zavest, da si imovino, ki so si jo ustvarili, tudi zavarujejo, za kar bi pa bila najprikladnejša oblika, kakor že omenjeno, zavarovanje pri DOZ-u. Saj tudi pregovor pravi: »Boljše in ceneje je preprečiti, kakor zdraviti.«

Dapisujte v Vaš list!

Kako preprečiti izgube, raztros in nepotrebne odpadke

II.

NEPOTREBNA IZGUBA MATERIALA IN REZERVNIH DELOV

Predno učinkovito zaustavite izgubo materiala in rezervnih delov, morate najprej kontrolirati vsak mogoči vzrok take izgube. Uporabite kontrolni list kot osnovo za ugotovitev izgube materiala in rezervnih delov v vašem lastnem oddelku. Potem pa »objavite vojno« in napadite vzroke izgub, ki ste jih našli.

Kontrolni list:

1. Prepust, da se vsakemu delavcu prepričljivo prikaže važnost in vrednost vsakega materiala in rezervnih delov.
2. Nezadostno in neprimerno uvajanje delavca po vprašanju uporabe in čuvanja materiala.
3. Stroji niso pravilno urejeni za delo.
4. Prepust, da se vrši pazljiv nadzor zaradi ugotavljanja, če se izvršujejo dana navodila.
5. Pomanjkanje discipline med delavci, kar lahko izzove nepazljivost in ravnodušnost v pogledu čuvanja materiala.
6. Dovoljevanje, da delavci uporabljajo material, ki ne ustreza odrejenemu delu.
7. Nemogočnost, da se najdejo vzroki defektnega dela, da bi se lahko izvršili potrebni ukrepi.
8. Preveliko uverjenje v sposobnost delavca, da razume dana navodila, kakor tudi prepust kontroliranja, če so delavci usposobljeni za delo, ki jim je bilo odrejeno.
9. Brezbrižnost pri odrejanju ljudii na delo, za katerega slab vid ali druge fizične motnje rezultirajo v slabem učinku ali izgubi materiala.
10. Dovoljevanje, da se z naglico za večjo proizvodnjo razvijajo navade, ki izživajo izgube.
11. Nabavljanje in preskrba večjih količin materiala in delov kakor je potrebno, kakor tudi naročevanje odvisnega materiala.
12. Brezbrižno upravljanje z materialom v proizvodnem procesu.
13. Prepust kontroliranja, če so material in deli pravilno zloženi in nameščeni.
14. Prepust zaščitenja materiala in delov pred padavinami, toploto, vlago, kislino in prahom.
15. Prevelika uporaba materiala kakor na primer žarnice, čistilna olja, mazalke, formulirji, kartice, žebelji, vijaki, čistilna volna, krpe za čiščenje.
16. Pomanjkljivost kontrolnega sistema pri izdajanju materiala in delov, da bi se preprečile tatvine in izgube.
17. Prepust, da defektni material izide kot standardni.
18. metanje materiala in neuporabne odpadke, čeprav bi se isti lahko koristno uporabil za nadaljnjo proizvodnjo.
19. Slabo gospodarjenje z materialom, ker se dovoljuje, da se po materialu hodi in da se isti raztrosi.
20. Nepravilno ravnanje s finalnimi proizvodi v pogledu namestitve, pakiranja, natovarjanja in transporta.
21. Natovarjanje kamionov preko dovoljene tovrne teže, kar povzroča kvare na materialu, ki se prevažata.
22. Uporaba materiala in rezervnih delov za nedovoljene namene. Mnogo uporabljenega materiala in delov se težko nadomesti, pa tudi izgubi se mnogo časa, dokler se isti ponovno nabavi. Kontrolirajte v vašem oddelku oziroma obratu, pa četudi najmanjšo takšno izgubo.

III.

KAKO SE POJAVLJAJO IZGUBE PRI STROJH IN OPREMI

Tukaj je naštetih nekoliko primerov izgub in prekomerne izrabe strojev in opreme, ki bi se lahko preprečile. Preprečite vse te slučaje

in zabeležite vse tiste, ki bi se lahko uporabili v vašem oddelku.

Kontrolna lista:

1. prepust, da se stroji kontrolirajo v odrejenih časovnih presledkih, da bi bili v urejenem stanju, kakor tudi da se preprečijo defekti;
2. slab poduk upravljalca v predpisanem upravljanju s strojem in opremo;
3. nedostatek poznavanja uporabe in kapacitete raznih strojev in opreme;
4. grobo delo s stroji in orodji, kakor tudi njihova zloraba;
5. prepust, da se redno kontrolirajo jekleni kabli, trakovi, verižni prenosniki, pogonski zobje, transportni trakovi in mazalni sistemi;
6. uporaba nesorazmerno velikih in močnih strojev za mala dela;
7. preobremenjevanje malih strojev za velika dela;
8. uporaba napačnih brzin pri delu stroja (kakor tudi preobremenjevanje strojev z reprodukc. materialom);
9. prepust, da je oprema vedno čista;
10. brezvestna uporaba strojev in orodja za take namene, za katere niso konstruirani in namenjeni;
11. prepust, da se takoj prijavijo vsi defekti in stanja, ki zahtevajo popravila kot npr. že močno istrošeni deli, vibracije, prah, segreti ležaji in manjše poškodbe;
12. brezbržnost do strojev, ki niso v uporabi;
13. slaba povezanost in nedostatek sodelovanja z vzdrževalnimi oddelki po vprašanju popravil, rednega vzdrževanja, zaščitnih premazov strojev in opreme;
14. stroji, ki so izven obratovanja, niso zaščiteni od vremenskih prilik, praha, rje, dima in kisline;
15. nedostatek kontrole mazanja vseh gibljivih delov strojev;
16. prepust, da se potrebna popravila izvršijo takoj;
17. nedostatek odgovarjajoče delovne discipline, da bi se preprečila zloraba strojev in opreme;
18. dovoljevanje, da delavci delajo s stroji tako imenovana »fušerska« popravila;
19. prepust nadzornega osebja, da bi bilo vedno obveščeno o najnovejših tipih strojev in opreme;
20. prepust, da se opozarja delavce na stanje stroja;
21. prepust, da se delo planira tako, da se razpoložljivi stroji in oprema popolno in pravilno izkoriščajo;

22. odstranitev strojev v odpadni material, čeprav bi se še lahko popravili;

23. prepust, da se pri delavcu razvije čut ponosa v pogledu čuvanja in pravilne uporabe raznih strojev in opreme.

IV.

IZGUBE DELOVNEGA PROSTORA

Delovni prostor je vedno dragocen. Vsak m² prostora se mora uporabiti na najboljši način. Naj bo kakršna koli uporaba delovnega prostora, razen tiste najboljše, je izguba delovnega prostora, ki se mora preprečiti.

Kontrolna lista:

1. nepravilna priprava in nakopičenje materiala;
2. brezbržno upravljanje s prostorom;
3. premajhna pazljivost za pot dovoženega materiala;
4. nepravilna postavitev fiksnih strojev in opreme;
5. prepust vzdrževanja prehodov, da so prosti in urejeni;
6. dovoljevanje, da se na prehodih puščajo orodja, lestve, vozički ali celo težji vozovi;
7. čuvanje in nakopičenje materiala, katerega bi bilo treba spraviti na prostor, ki je odrejen za odpadni material;
8. nameščanje omar, rezervoarjev za olje, delovnih stofov in rezervnega materiala na neugodnih mestih;
9. dopuščanje, da stroji in oprema, ki je že dalj časa izven obratovanja, še zavzemajo dragocen prostor;
10. dovoljevanje, da »mračna mesta« s slabo razsvetljavo, ustvarjajo možnost izgube tega prostora za koristno delo;
11. držanje nepotrebnega materiala, orodja in rezervnih delov, na delovnih mestih;
12. nakopičenje odpadnega materiala na prostoru, ki je dragocen za proizvodnjo;
13. razmetanost materiala, delov. opreme in orodja, ki bi lahko bil na za to določenem mestu;
14. razmetanost in nakopičenje orodja, strojev, rezervnih delov in lahko prenosne opreme okoli del. mesta, na prehodih ali drugih mestih, kjer je potreben prazen prostor in prost prehod;
15. slabo planiranje razporeditve oddelka, kar povzroča večkratna dodatna dela in poti ter vračanje materiala.

(Nadaljevanje prihodnjic)

V marcu smo imeli 19 poškodb pri delu s 309 izgubljenimi dnevi.

V cinkovem belilu:

Jesenek Jernej, star 42 let. Pri šaržiranju trdega cinka v peč ni bil zadosti previden in mu je stisnilo palec na roki.

V topilnici:

Brenkalo Stanko, star 23 let. Pri vlečenju cinka iz predleži se je cink odbil od vozička ter ga skozi luknje opeknel po stopalu. Jamnišek Matija, star 53 let. Pri stresanju cinkovega prahu iz alonž se je le-ta zaradi neprevidnosti vžgal in opeknel imenovanega po roki. Knežević Milan, star 23 let. Pri vlečenju cinka ga je tekoči cink skozi luknje za vezalke opeknel po stopalu. Močnik Blaž, star 26 let. Pri vlišanju cinka z zajemavko se je zaradi neprevidnosti polil po čevlju. Cink ga je skozi luknje za vezalke opeknel na stopalu. Rečnik Franc, star 29 let. Pri obračanju industrijskega vozička na vrtilni plošči se mu je nepreviden sodelavec zaletel s svo-

jim vozičkom v njegovega in mu poškodoval dlan leve roke.

V valjarni:

Pecl Herman, star 23 let. Pri rezanju platine ga je njegov sodelavec s koncem platine zadela v roko. Do poškodbe je prišlo zaradi obojestranske neprevidnosti. Plevnik Jože, star 26 let. Pri transportu vozička, naloženega s cinkovimi trakovi, se je sprednji del vozička odvojil ter ponesrečenca udaril po nogi. Do nesreče je prišlo zaradi opuščanja varnostnih mer od strani delavca (zagozdenje obeh delov vozička) in deloma neustreznega transportnega sredstva.

V anorganski kemiji:

Frišek Anton, star 34 let. Pri nameščanju stranic na ročni voziček mu je stranica spodrsnila in padla na nogo. Do nesreče je prišlo zaradi neprevidnosti. Lončar Terezija, stara 33 let. Pri redni kontroli sušenja šarže je prišlo do neprevidnega naglega razkroja šarže v

Dopolnilo »Zagovor za odgovorne« k članku

Dne 15. 2. je bil v »Cinkarnarju« objavljen članek, v katerem je pisec tega članka klevetal in napadel delo svojega predpostavljene tov. J. J. asistenta obratovodje prazilnih naprav in žveplene kisline. Tov. J. A. zaposlen v pripravi vode na PIK-u je, kot je znano, avtor tega članka. Imenovan je bil takoj po objavi tega članka pozvan, da svoja izvajanja v članku podkrepil z dokazi in navede razloge, ki so ga dovedli k pisanju tega članka. Imenovan tu ni bil v stanju storiti, ker praktično sploh ni bil seznanjen z razvojem dogodkov v tistem obdobju in se je skliceval na razne izjave posameznih sodelavcev, zaposlenih na PIK-u. Prav tako je bil takoj sklican sestanek vseh delavcev, zaposlenih na novih prazilnih napravah, kjer se je ta objavljeni članek podrobno analiziral. Na tem sestanku je bilo tudi ugotovljeno, da je članek, ki ga je napisal omenjeni tovarš, zelo oddaljen od dejanskega stanja in je bila za določene sporne točke postavljena posebna komisija, ki je prav tako ugotovila neresničnost navedb oz. obtožb navedenega članka.

Prav tako je J. A. obljubil, da bo v prihodnji številki našega glasila podal dodatno obrazložitev, ki bo bolj odgovarjala resničnosti, kot že objavljeni članek. Tega pa imenovani tovarš ni storil, zato smatram kot predpostavljeno v tem obratu za svojo dolžnost, da v tem dopolnilu prikažem vsem članom kolektiva neresničnost tega članka in tako vsaj delno popravim krivico, ki je bila s tem storjena tovaršu I. J., kateri si take ocene za svoje pošteno delo ni zaslužil.

Do pisanja tega članka je prišlo predvsem zaradi spora med omenjenima tovaršema, ko J. A. ni hotel izvršiti njemu odrejenega dela.

O samem načinu pisanja in o vsebini članka, ki je vsem zelo poznana ne bi razpravljaj, pač pa bi navedel le vse neotočnosti, ki so v njem navedene. Do zastoja prazilne peči je prišlo zaradi slabega stanja centrifugalnih črpalk za preprečevanje pulpe in ne zaradi pomanjkanja delavcev pri pripravi pulpe, kar je razvidno tudi iz reportne knjige obrata. Prav tako je imel izmenski mojster dodatna pooblastila, da v slučaju potrebe po delavcih lahko dobi pomoč iz obrata aglomeracije. Pa tudi razporeditev delavcev na delovna mesta spada v pristojnost izmenskega mojstra in ne asistenta.

Pomanjkanje pulpe, ki je nastopilo, bi lahko imelo za posledico ustavitve peči za eno ali dve uri in s tem le malenkostni izpad proizvodnje. Prazilna peč pa se je zasintrala izključno zaradi nestrokovnega dela izmenskega mojstra, ki je bil zaradi nevestnega dela tudi kaznovan. Do ustavitve obrata žveplene kisline je prišlo zaradi izredno težavnega obratovanja prazilnih naprav ostrega mraza, ki je nastopil koncem preteklega leta. Zamrznjenju kisline v cevovodih pa je bila vzrok potrebna zamenjava defektnega pokrova na mešalni posodi. K zamenjavi se je pristopilo v času ko prazilni reaktor ni obratoval in se je s tem hotelo zmanjšati celokupni izpad proizvodnje. Žveplena kislina v hladilniku se je zelo naglo ohladila in je pričela kristalizirati ter po izvršenem popravilu naprave ni bilo več mogoče vstaviti v pogon. Seveda je bilo potrebno kislino odvajati in šele nato pričeti z normalnim obratovanjem.

To so bili razlogi za izpad proizvodnje v obratu prazilnih naprav in žveplene kisline. Seveda je k temu potrebno pristeti še neizkušnost celotne posadke in težke pogoje dela v hudi zimi. Prepričan sem, da je lahko takšen članek napisal le človek, ki kljub temu, da je zaposlen v obratu, ni imel pojma, koliko truda so vložili vsi delavci, da je obratovanje potekalo kljub nemoteno in da je bila proizvodnja čim višja v teh kritičnih zimskih mesecih. Morda je J. A. res delno nasledel raznim neresničnim govoricam,

sušilnem bobnu. Ker se je prostor napolnil s plinom, je odhitela v drugi prostor. Pri tem se je spodbila ter si laže poškodovala roko in glavo. Vzrok nesreče je motnja v tehnološkem procesu. Pukl Miha, star 62 let. Pri prestavljanju polnih vozičkov izpod stiskalnice mu je zaradi neprevidnosti zdrsnila železna palica in padla na nogo. Pušnik Ivan, star 22 let. Pri mletju barita je hotel očistiti valje. Ko je izklopil pogon in počakal, da se valji ustavijo in stopil na podest mlina, pri tem ni ujel ravnotežja ter se z roko naslonil na valje, ki še niso popolnoma stali. Zaradi te neprevidnosti je dobil prste med valje in si jih laže poškodoval.

V energetiki:

Pilko Ivan, star 48 let. Da bi laže izvlekel pepel izpod kurišča peči, je z vodo polil žareče ogorke. Para, ki je pri tem nastala mu je puhnila v obraz ter ga laže opekla. Do nesreče je prišlo, ker ponesrečenec ni upošteval varnostnih ukrepov, kljub opozorilu.

V elektro službi:

Kos Ivan, star 29 let. Zaradi slabe kontrole orodja in osebne ne-

ki so krožile v obratu, vendar sem mnenja, da bi se moral o tem predhodno prepricati. Lahko bi se posvetoval s svojimi predstavitelji, ki bi mu pojasnili vse težave in vzroke izgub proizvodnje. On pa te poti ni šel, ampak je v članku oblatil vsa tega sodelavca in predpostavljeno, ki za svoje vestno in pošteno delo tega res ni zaslužil. Tov. J. J. je imel veliko svojega časa in se je vedno trudil in stremel, da je obrat čim boljše obratoval.

Zahtevi J. A. spo klicanju odgovorne osebe na zagovor ni bilo ustreženo, ker so bili predstavitelji sprti in znanjeni o vseh vzrokih zastojev in težavah pri obratovanju novih naprav v tem kritičnem zimskem obdobju. J. A. tega ni vedel ali pa ni hotel vedeti, ter je, kot je razvidno iz pisane članka, skušal s potvarjanjem delavci napraviti krivdo svojemu predstavljenu.

Popolnoma pravilno je, da vsak delavec opozarja na napake in nepravilnosti pri delu. Prav tako pa je tudi dolžan, da svoje delo vestno in pošteno opravlja. Iz tega pa tudi izvira neupovljstvo J. A., ker je tov. J. J. zahteval, da vsak delavec svoje delo v redu in dosledno opravlja. To pa ni njemu in še morda nekaterim ni bilo vedno po godu.

Ni bil moj namen javno polemizirati, moja dolžnost je bila, prikazati dejanske vzroke vseh zastojev in tako seznaniti vse člane kolektiva z resničnostjo razvijanjem dogodkov. Kljub temu, da je mnogim poznana resnica, se ta namenarni članek še vedno izkorišča kot prikaz dela tov. J. J.

Smatram, da je ta članek v kratkih obrisih prikazal vso neprimernost predpostavljene članka ter jasno pokazal, kako neutemeljeno je bil naperjen članek proti tov. J. J. Istosčasno sem tudi mnenja, da bi bilo uredništvo »CINKARNARJA« dolžno skupno z javno takega članka objaviti uradno, jasnilo od merodajnih forumov. Pisanje članki lahko zelo kvarno vplivajo na odnose med delovnim kolektivom in tako povzročijo razdor med delavci, še vedno če so članki pisani tako zlobno merno kot je bil omenjeni.

Ing. Klinger Franjo

Dokončne ugotovitve

Po objavljenih člankih je uprava podjetja odredila, da se ponovno ugotovijo zastoji v obratu PIK-a ter se je po teh ugotovitvah ugotovilo sledeče:

1. Zastoj 18. decembra 1962, pravilno 17. decembra 1962, je sledil nestrokovnemu delu izmenskega mojstra, ker je peč zasintrala. Za nevestno delo je bil pristojni mojster primerno kaznovan.

2. Cevi za dodatno gretje pulpe so zamrzile vsled izrednih vremenskih prilik in tozadavno ni bilo ugotovljenih krivde posameznikov.

3. Do zamrznjenja kisline je prišlo predvsem zaradi izredno težavnih pogojev obratovanja prazilnih naprav v ostrem mrazu.

Potrebno je bilo izvršiti zamenjavo pokrova na mešalni posodi, ki se je vršila v času, ko naprava ni obratovala. Ker je bil celotni sistem že razmeroma hladen, se je začela v hladilniku kislina kristalizirati in po zamenjavi pokrova ni bilo moči več doseči cirkulacijo kisline.

Tako je tudi zastoj pripisati izrednim klimatskim prilikam in ne posameznikom.

S temi uradnimi ugotovitvami je uredništvo zaključilo razpravo o tem vprašanju.

previdnosti, se je pri nabijanju ješenice snelo kladiivo in ga udarilo po prstu.

V strojni službi:

Cvrle Konrad, star 19 let. Pri kladanju železnih odlitkov mu je zaradi neprevidnosti odletel stiski prst. Jakolin Alojz, star 28 let. Pri odvijanju vijakov na filtrski stiskalnici je vijak naglo popustil, tem je ponesrečenec z roko udaril po stiskalnici.

V mizarski delavnici:

Cerovšek Vinko, star 36 let. Pri čiščenju starih travverz mu je skozi luknjice na zaščitnih očalih padel prah od rje v oko.

V gradbenem oddelku:

Košena Mihael, star 48 let. Po remontu peči mu je zaradi neprevidnosti spodrsnila noga. Poškodovan si je nogo nad stopalom.

V organski kemiji:

Polenik Maks, star 27 let. Pri izpraznjevanju sodov z barvno pasto mu je zaradi neprevidnosti padel sod na stopalo.

NOVOSTI IZ NAŠE KNJIŽNICE

Aksenov P. N.: Nekotorije voprosy teorii mašin litejnovo proizvodstva, Moskva 1962.

Ambrožič — Počkar M.: Problemi ekonomskog podizanja nerazvijenih područja južne Italije, (knjiga 2) Beograd 1959.

Ardić D.: Poljoprivreda zemalja istočne Evrope u posleratnom razvoju, (knjiga 6) Beograd 1960.

Biam R.: Koncentracija kapitala u američkoj privredi, (knjiga 3) Beograd 1959.

Braniković S.: Investicije u nerazvijenim zemljama i teorija o balansiranoj razvoju (knjiga 1), Beograd 1959.

Bronštanj P. N. — K. A. Semendjaev: Spravočnik po matematike, Moskva 1962.

Cvetnaja metallurgija, Alma-Ata 1962.

Debot S.: Opća geografija, Zagreb, 1962.

Doškarž I. in dr.: Točnoe Hitje v keramičeskie formy, Moskva 1962.

Drašković B. — B. Goričan: Razvitak društva (I. dio), Zagreb 1961.

Elektrotehnički spravočnik. Tom I. Moskva — Leningrad 1962.

Filipović I. — P. Sabioncello: Laboratorijski priručnik I. dio, knjiga prva, Zagreb 1962 I. dio, druga knjiga, Zagreb 1960.

Galeji A.: Walzwerks und Schmiedemaschinen, Berlin 1961.

Grčić V.: Valutarni problemi u Zapadnoj Evropi (knjiga 4), Beograd 1959.

Hotman P. E.: Teoretičeskie veza čeruyh i cvetnyh metallov i metalloizdelij, Moskva 1962.

Gavrić L.: Katolička crkva i socijalnarnarstvo u preduzećima (knjiga 10), Beograd 1960.

Pod redakcij: Hajca I. M. — K. Maceka: Hromatografija na bumage, Moskva 1962.

Habeni M. — L. S. Adamović: Promene u svetskoj proizvodnji i medunarodnoj trgovini (knjiga 8), Beograd 1960.

Jevtić Z.: Posleratni razvoj čehoslovačke privrede (knjiga 6), Beograd 1960.

Juznić S.: Venezuela (knjiga 1), Beograd 1961.

Mira Mira: Izrada štatuta radne organizacije u privredi, Zagreb 1963.

Klemenc J.: Privredna politika V. Britanije, Francuske, Italije, S. R. Nemačke (knjiga 5), Beograd 1960.

Korzer P.: Kürs organičeskoj kinu, Leningrad 1962.

Koča V. — V. Dragomanović: (knjiga 3), Brazil, Beograd 1961.

Kraljić I.: Avganistan, (knjiga 3), Beograd 1961.

Proy A. — M. Envard — G. D. Heremont: Priručnik za plamensko varjenje in sorodne postupke, Ljubljana 1962.

Madar J. — I. Bolf: Tehničko crtanje s osnovama općetečničkog obrazovanja, Zagreb 1963.

Objavljamo spored filmov, ki jih bomo gledali v celjskih kinematografih od 15. maja do 15. junija letos:

KINO UNION:

Od 15. do 18. V. »V SVETU KOMEDIJE«, ameriški film.

Od 19. do 21. V. »MEDALJON S TREH SRCI«, jugoslovanski film.

Od 22. do 27. V. »ENOOKI JACK«, ameriški barvni vstavišion film.

Od 28. do 29. V. »POCESTNICA«, ruski film.

Od 30. V. do 1. VI. »AS ASOY«, italijanski barvni cinemascope film.

Od 2. do 5. VI. »ZAKLAD V SREBRNEM JEZERU«, jugoslovanski barvni film.

Od 6. do 9. VI. »LAZNI ZAKON«, italijanski barvni film.

Od 10. do 11. VI. »MOZ SVOJE ZENE«, italijanski film.

Od 12. do 14. VI. »DOBRI LJUDJE«, ruski film.

Od 15. do 18. VI. »APARTMAN«, ameriški film.

KINO METROPOL:

Od 15. do 19. V. »V RITMU TWISTA«, angleški film.

Od 20. do 21. V. »KAMNITI CVET«, ruski barvni film.

KADROVSKÉ VESTI

V APRILU SO PRISLI V PODJETJE:

Čiča Stevo, Djukelić Borko, Jokić Vladimir, Kalem Marko, Mrkaljčević Mehmed, Opačić Petar, Buzaković Stojan, Emin Abas, Mladenović Djordje, Samardić Bećir, Starčević Radoje, Stajner Avgust, Jakovljević Juro, Sačić Smail, Milojević Miloš, Zalokar Vid, Velkovski Angel, Krstevski Ljuban, Mitevski Mito, Mitrovski Dušan, Naumovski Tomislav, Nelovski Lube, Stojanov Pandi, Drame Leopold, Kovač Alojz, Macek Anton, Dobrotinšek Jernej, Hoti Ramo, Krstić Djordje, Stojanović Radivoj, Burić Kemal, Dordević Zivojin, Asentić Vaso, Babić Miloš, Horvat Franjo, Jonašković Ljubimko, Kodić Dušan, Kršić Dušan, Kršić Vasilije, Savić Andjelko, Slapernik Franc, Borlak Alojz, Ceperković Mladen, Kolar Jože, Kovač Stane, Golčman Jurij, Pirš Feliks, Zohar Ivan, Kenjalo Ostoja, Malič Milenko, Pejić Nikola, Jesić Dorde, Kovač Stefan, Horvat Dragutin, Podkrižnik Adolf, Seserko Karlo, Maretić Josip, Bakić Mijat, Barbarić Blaž, Delić Mujo, Dragič Petar, Antešević Vitomir, Sojinović Bogomir, Trikoš Dragos, Trujković Dragoljub, Vreženović Ljubiša, Kojkić Todor, Djurović Blagoje, Grašarovski Nede, Trajkovski Ilije, Taljevski Spase, Regoršek Fanika, Šeh Elizabeta, Brglez ing. Marjan.

ODSLI IZ PODJETJA: Matjašič Franc, Jezovšek Alojz, Pihler Anton, Smole Vinko, Vidic Ivan, Marzel Jože, Nikolić Petar, Buzaković Stojan, Starčević Radoje, Emin Abas, Samardić Bećir, Ivezic Franjo, Kenjalo Ilija, Sotošek Ladislav, Marijić Mato, Culibrk Milan, Jarh Ivan, Jokić Vladimir, Jakovljević Juro, Velkovski Angelo, Krstevski Ljuban, Seme Stanislav, Brkić Anton, Gobeč Anton, Rupert Ivan, Dragič Petar, Lorgier Ivan, Todorović Sreten, Zagar Branko, Hoti Ramo, Pompe Karl, Kršić Vasilije, Antešević Vaso.

ODSEL V JLA: Senčar ing. Jože.

V POKOJ SO ODSLI: Robida Rudolfa Rudolf, prazarna, starostna upokojitev, Perklič Antona Vinko, energetske oddelke, invalidska upokojitev; Kotnik Jožeta Peter, kemija, starostna upokojitev.

POROČILI SO SE: Dečman Silvester, Raznožnik ing. Vilibald in Ozebek Milena, Oberžan Alojz, Lorgier Martin, Ozis Rafael, Skale Martin, Kogovšek Marjan, Cestitam!

KRI SO DAROVALI: Gaber Mirko, Ivakić Drago, Petek Miha, Sibli ing. Rudi, Zagar Vinko, Benedik Vinko, Petrovski Simon, Sket Ivan, Kamenar Jože, Perc Milan, Trebišnik Ladislav. Vsem krvodajalcem se najiskreneje zahvaljujemo za požrtvovalnost in veliko dušnost.

V MAJU 1963 PRAZNUJEJO

OBLETNICO ROJSTVA: Zurej Matevža Ivan (4. — 61), Gođec Anton (19. — 57), Knez Mihaela Ivan (5. — 57), Gradišnik Ivana Bogomir (16. — 55), Ganc Janeza Anton (27. — 54), Grum Ivana Ivan, (16. — 54), Kostanjšek Antona Vilijem, (25. — 54), Zupanc Karla Ivan (18. — 54), Borlak Maksa Stanislav, (5. — 57), Lajh Martina Stanko (7. — 55), Homat Leopolda Ferdinand, (29. — 53), Zapušek Jurija Jože, (1. — 52), Močnik Florijana Alojz, (29. — 52), Goršek Ivana Stanko, (15. — 51), Poznič Ivana Ivan, (5. — 51), Soline Mihaela Anton, (20. — 51), Tomažič Ivan (6. — 51), Pletešček Franca Franc, (25. — 51), Cokan Jožefa Anton, (23. — 50), Skaličy Franca Jan, (3. — 50), Gajšek Jakoba Ivan, (16. — 49), Grobelnik Jurija Jelka, (14. — 49), Kožuh Ivana Emil (20. — 49), Lesjak Jožefa Avgust (21. — 49), Semrov Antona Anton, (14. — 49), Trefalt Ivana Alojz, (26. — 49), Jus Matevža Alojz, (2. — 49), Urbanc Martena Peter, (18. — 49), Cvetežnik Marka Anton,

(21. — 48), Pilko Mihaela Ivan, (9. — 48), Agrež Karla Franc (15. — 47), Kobola Simona Anton, (2. — 48), Ovič Martina Alojz, (29. — 47), Zolnir Andreja Adolf, (18. — 47), Gorišek Karla Stanko, (4. — 47), Perko Karla Ida (24. — 47), Strmšek Franca Ivan, (15. — 46), Glažar Ivana Vili, (26. — 46), Dečman Frančiška Anton, (21. — 45), Potočnik Franca Albina, (26. — 45), Jurkovšek Franca Alojz, (2. — 44), Rot Franca Filip, (1. — 44), Suša Ivana Karl (50. — 44), Babović Miloša Milan, (12. — 45), Filej Franca Anton, (8. — 45), Flis Marija Pavla, (12. — 45), Leban Viktor (11. — 40), Ferjanc Nikolaja Danijel, (17. — 39), Koštomaj Ferdinand Ivan, (12. — 39), Kerš Martina Ciril, (29. — 38), Vervega Leopolda Slavko, (14. — 38), Kotnik Jožeta Anda, (27. — 38), Sinko Draga Branka (10. — 38), Vahter Alojz (16. — 38), Sporiš Mihaela Franc, (27. — 37), Zupanc Antona Peter, (18. — 37), Vrečer Ivana Adolf, (20. — 37), Mastnak Avgusta Alojz, (4. — 36), Predragović Ivana Franjo, (9. — 36), Soline Martina Martin, (7. — 36), Kovač Maksa Miloš, (25. — 36), Cerovšek Franca Alojz, (27. — 35), Kobola Ivana Ivan, (31. — 35), Steklić Karla Stanko, (12. — 35), Vodenik Franca Aleksander, (1. — 35), Ratej Viktorja Milica, (30. — 35), Supek Stjepana Ivan, (25. — 35), Kos Mihaela Vladimir, (8. — 34), Mlinarić Franja Magda, (25. — 34), Paspalj Duka Dragomir, (5. — 34), Hacc Antona Ladislav, (15. — 35), Ivšek Mihaela Ivan, (10. — 35), Krofll Avgusta Zlatko, (4. — 35), Marovšek Jakoba, Zofija (8. — 35), Skollec Franca Jakob, (7. — 35), Zuček Franca Stanislav, (4. — 35), Amon Ivana Ivan, (27. — 32), Anderlhub Jakoba Ferdo, (8. — 32), Cokan Vinka Ivan, (19. — 32), Kmetec Martina Franc, (12. — 32), Leskovšek Karla Valter, (6. — 32), Miljančič Viktorja Anton, (8. — 32), Sinanovski Jetiša Naip (22. — 32), Skornik Florijana Ivan, (10. — 32), Leskovšek Franca Adolf, (20. — 32), Rupnik Valentina ing. Alojz, (29. — 32), Strumberger Jožefa ing. Jože, (19. — 32), Majerić Maks (22. — 31), Rečnik Franca Franc, (30. — 31), Bedić Stefana Evgen, (19. — 30), Hohnjec Franja Franjo, (15. — 30), Juša Jožefa Stanislav, (17. — 30), Podkrižnik Alojza Franc, (7. — 30), Sekulić Petra Mitar, (14. — 30), Sternad Karla Marjan, (24. — 30), Crešnar Maksa Maks, (15. — 29), Dobeljšek Franca Ivan, (1. — 29), Lesjak Cirila Alojz, (10. — 29), Sket Antona Ivan, (30. — 29), Volasko Mihaela Janez, (15. — 29), Vozlič Jožefa Alojz (19. — 29), Drobnač Ožbalda Franc, (9. — 28), Kukanović Zivojina Velimir (6. — 28), Lazar Ivana Stane, (9. — 28), Kuzner Antona Slavko, (30. — 27), Sajnovič Bogdana Mladen, (28. — 27), Bevc Henrika Danijel, (4. — 26), Mačuh Alojza Anton, (22. — 26), Mastnak Antona Stanko, (9. — 26), Miljević Obrada Lazar, (25. — 26), Tašner Franca Rozalija, (30. — 26), Zupanc Antona Ja-

nez, (28. — 26), Božić Stefana Danijela, (7. — 26), Krstić Gojka Danica, (23. — 26), Obrez Jožeta Jože, (4. — 25), Kladnik Alojza Alojz, (4. — 24), Pangerl Feliksa Vida, (7. — 25), Lorgier Franca Ivan, (1. — 24), Panzaložić Zarka Dorde, (2. — 24), Flis Simona Zdravko, (2. — 24), Bevc Hinka Hinko, (22. — 25), Bernjak Antona Marija, (1. — 25), Podhraški Leopolda Angela, (24. — 25), Leskovšek Jožefa Friderik, (1. — 22), Skorbec Franca Margareta, (11. — 22), Ivič Franja Vlado, (30. — 21), Vasilić Dragoljuba Radovan, (8. — 21), Romih Jožeta Jožef, (31. — 20), Kobola Antona Ivan, (25. — 16). CESTITAMO!

OBLETNICE DELA V CINKARNI
 5 LET: Cocej Ivana Stefanija (26.), Strasek Rudolfa Ivan (1.), Spiljak Antona Alojz (20.), Videnšek Jerneja Karl (12.), Vrabl Franca Ivan (17.).
 10 LET: Arzenšek Ivana Ivan (21.).
 15 LET: Franca Franca Anton (1.), Leskovšek Leopolda Leopoldina (31.), Jalšovec Franca Kristina (4.), Krofll Franca Elza (11.), Lončar Ludvika Ivan (27.), Počkar Jožeta Milan (19.), Senegačnik Ignaca Martin (20.).
 HVALA ZA SODELOVANJE!
 V primeru, da kašni podatki niso popolni, prosimo prizadete, da pomote prijavijo v uredništvu glasila!

POPRAVEK:
 V prejšnji številki smo objavili, da praznuje tovariš Rozman Franca Franc 15-letnico dela v Cinkarni, a v resnici je praznoval 25 letnico.

Prvomajska okrasitev obratov

(Nadaljevanje s 4. strani)
 zavednosti in zares neverjetno lepe slike podjetja ob Prvem maju, je IO SPC sklenil, da bo namestilo treh nagrad, ki so bile razpisane, razdelil 11 nagrad. Člani komisije, ki je ocenjevala okrasitev in ureditve obratov, so bili tovariši Edo Jurhar, Vili Spat, Vili Hladin in Rudolf Malinovsky. Imeli so težko delo. Član komisije, tovariš Spat, je dejal: »Kar ne vem, kako bi se odločili, ko je povsod toliko prizadevnosti in volje. Petnajst let Cinkarna ni bila tako okrašena, kakor je danes!«

Toda nazadnje se je komisija vendarle morala odločiti. Presenečenje je komisija doživela v pražarni in keramiki, torej v obratih, ki jih je le težko očistiti in urediti, dosti manj rednosti so pokazali v kemičnih obratih I, medtem ko so bili obrati organskih barvil spet v redu.

Vrstni red nagrajencev je takle: 1. keramika 51 in pol točke, dobi nagrado 25.000 dinarjev, 2. pražarna in žvepleni kislini 47 in pol točke, prav tako 25.000 dinarjev, 3. topilnica 46 točk in 15.000 dinarjev, 4. elektro delavnica 44 in pol točke, 10.000 dinarjev, 5. mizarska delavnica 44 točk, 10.000 dinarjev, 6. transport 41 in pol točke, 10.000 dinarjev, 7. ambulanta 41 točk, 5.000 dinarjev, 8. mehanična delavnica 38 in pol točke, 5.000 dinarjev, 9. plinarna 36 točk, 5.000 dinarjev, 10. kemija II 35 in pol točke, 5.000 dinarjev in 11. pomožni oddelek 34 točk in 5.000 dinarjev.

Komisija je predlagala, da bi takšno tekmovanje pripravili vsako leto znova, a hkrati se je zahvalila vsem delavcem, ki so si sicer prizadevali za ureditev podjetja in hkrati čestita v imenu IO SPC nagrajencem in vsem drugim, ki se naj prihodnjič še bolj potrudijo, da bodo prav tako dobili nagrado.

Pred dnevi je bila v ambulanti spet ekipa za odvzem krvi. Lani je bila Cinkarna med prvimi podjetji v občini, saj je darovalo kri nad 70 cinkarnarjev. Letos se nismo izkazali. Zakaj? Mar ne veste, da z darovanjem krvi pomagamo sebi in sodelavcem?

Takšni prizori so pogosti. Kdo je kriv, da je prehod v Cinkarno tolikokrat zaprt? Morda bi vendarle mogli kako urediti, da bi bil prehod odprt vsaj v tistih urah, ko ljudje prihajajo na delo odhajajo iz podjetja.

Šah

Tekmovanje v počastitev 1. maja

Cinkarna zmagovalca na občinskem brzoturnirju.

V okviru športnih tekmovanj, ki jih je organiziral Občinski sindikalni svet Celje v počastitev 1. maja, je bil dne 22. aprila odigran moštveni brzoturnir, h kateremu se je prijavilo devet šestčlanskih ekip.

Po prijavih pred pričetkom tekmovanja se je takoj videlo, da sta glavna tekmeča za prvo mesto moštvi Ingrada in Cinkarne, kar je sam potek tekmovanja tudi potrdil. Saj sta ti dve ekipi bili razred zase, kar kaže tudi 10 točk razlike pred tretjo plasirano ekipo Emajlirke.

Kakor je že uvidoma bilo omenjeno, se je glavna borba za prvo mesto vodila med Ingradom in Cinkarno. Ze ob samem pričetku je moštvo Ingrada bilo v boljšem položaju, ker smo morali v prvi tek-

zadostovalo za osvojitve prvega mesta, ker je moštvo Ingrada v svoji zadnji tekmi proti Emajlirki nepričakovano oddalo dve točki. Naši igralci, ki so se zavedali pomembnosti te tekme, so s točno igro res osvojili potrebnih 5,5 točk in ponovno zabeležili lep uspeh med sindikalnimi moštvi Celja.

Končni vrstni red moštve je naslednji: 1. Cinkarna 40 točk (83,0%); 2. Ingrad 39,5 točk (81,0%); 3. Emajlirana 30 točk (62,2%); 4. Zelezarna Store 28,5 točk (59,0%); 5. Narodna banka 26 točk (54,0%); 6. Mercator 16,5 točk (34,2%); 7. Pravosodne ustanove 16,5 točk (34,2%); 8. Elegant 10 točk (20,7%); 9. Mesnine 9 točk (18,8%).

Zmagovalna ekipa s tega tekmovanja prejme prehodni pokal naslednji dve uvrščeni moštvi pa pokale v trajno last.

1. deska ing. Vrhovec 7 točk iz

Šahisti so se na prvenstvu močno potrudili. Vsako potezo je treba dobro premisliti, ker sicer gredo hitro točke nasprotnikom. Na sliki so šahisti na prvih deskah.

mi proti dobri ekipi Zelezarne iz Štor nastopiti s slabo rezervo zaradi zadržanosti našega šestega igralca, ki je nastopil šele v drugem kolu. Prednost točke je moštvo Ingrada obdržalo do predzadnjega kola. Tudi medsebojno srečanje ni razčistilo situacije, ker je ta dvoboj po dramatičnih preobratih v nekaterih partijah končal neodločeno 3:3.

V zadnjem kolu so naši igralci ineli težko nalogo, saj so morali zadnjo tekmo odločiti v svojo korist z rezultatom 5,5 : 0,5, kar bi

8 partij (87,3%); 2. deska Šnajder 7 točk iz 8 partij (87,3%); 3. deska ing. Pipuš 7 točk iz 8 partij (87,3%); 4. deska Arh Zvone 5,5 točk iz 8 partij (68,8%); 5. Jovanovič 6,5 točk iz 8 partij (81,2%); 6. ing. Klinger 7 točk iz 7 partij (100%).

V našem moštvu so ing. Vrhovec, ing. Pipuš in ing. Klinger neporaženi. Poleg tega je imel ing. Vrhovec najboljši uspeh na prvi deski. Tekmovanje, ki je bilo v Šahovskem domu, je vodil tov. Stane Pertinač, ki je svojo nalogo dobro opravil.

Na tej sliki so pa šahisti, ki so igrali na zadnjih deskah. Toda tudi ti so se morali truditi prav tako, kakor tisti na prvih deskah, kajti točka, bodisi s prve ali zadnje deske, je dragocena.

Med sindikalnimi podružnicami PRVA VALJARNA

Izvršni odbor sindikalnih podružnic Cinkarne je organiziral športna tekmovanja v počastitev 1. maja.

Šahisti, ki nas je bilo kar 28 oziroma 7 moštvev, vsako s štirimi igralci, smo se zbrali k tekmovanju dne 25. aprila. Tudi to tekmovanje je zbudilo veliko zanimanja med člani našega kolektiva, kar dokazuje dosedaj najbolj množično udeležbo. Da je to tekmovanje bilo posebej pestro je preskrbel finančni sektor v čigar moštvo je nastopila tovarišica Jožica Dimec, ki je pokazala veliko poguma za nastop v tekmovanju, kjer sodeluje 27 moških igralcev. Za svojo prizadevnost zasluži tovarišica Jožica posebno pohvalo. Naša želja je, da se v prihodnje podobnih tekmovanj udeleže tudi druge ženske našega kolektiva, s čemer bodo pripomogle k razvoju ženskega šaha v Celju na sploh.

Kot glavni favorit tega tekmovanja je veljalo moštvo valjarne v

postavi: Jovanovič, Arh, Persolja, Šribar, ki je tudi res zasedlo prvo mesto. Seveda so imeli hudega tekmeča v ekipi razvojnega sektorja, ki se je uvrstil na drugo mesto.

Končni vrstni red moštvev: 1. mesto Valjarna I. 19 točk; 2. mesto Razvojni sektor 17 točk; 3. Pražarna 15 točk; 4. Mehanična 11 točk; 5. mesto Topilnica 10,5 točk; 6. Finančni sektor 9 točk; 7. Valjarna II. 2,5 točk.

V zgoraj imenovanih moštvi so igrali: Valjarna I.: Jovanovič, Arh, Persolja, Šribar. Razvojni: ing. Vrhovec, ing. Pipuš, Smeh, Zorko. Pražarna: ing. Klinger, Počivalšek, Šmidt, Dorn. Mehanična: B. Ramšak, Oblak, Krašovec, Kisilvec. Topilnica: Šnajder, Jančič, Kantušar. Finančni: Jožica Dimec, Bajramovič, Bragar, Žugr. Valjarna II.: Unetič, Petek, Vrunč, Bragar.

Tekmovanje, ki je bilo v Šahovskem domu, je potekalo brezhibno in v res pravem tovariškem vzdušju.

Šahovski dvoboj CINKARNA - ELEKTRO Celje

Naša šahovska sekcija je odigrala dva prijateljska dvoboja s šahisti »Elektra« Celje. Prvo srečanje je bilo v Cinkarni dne 4. aprila v popoldanskih urah.

V tem srečanju so zmagali naši igralci z rezultatom 7,5:2,5. Posamezni izidi partij so bili: ing. Vrhovec-ing. Blaznik 1:0, Dečko-Zdovc 1:0, ing. Pipuš-ing. Rozman 1:0, Počivalšek-Budna remi, Arh-Krajnc remi, Jovanovič-Zupanc 1:0, Šmidt-Posing remi, ing. Marjanovič-Lilija 1:0, Krašovec-Korenjak 1:0, Smeh-Lacker 0:1.

V povratnem srečanju, ki je bilo 11. aprila v prostorih Elek-

tro Celje, je naše moštvo ponovno zabeležilo zmago z rezultatom 7:3. Izidi partij: Šnajder-Budna remi, Dečko-Krajnc remi, ing. Pipuš-Zupanc 1:0, Počivalšek-ing. Blaznik 1:0, Arh-Zdovc 1:0, Jovanovič-Posing 1:0, Šmidt-Dustovič remi, ing. Marjanovič-Lilija remi, Zorko-Janežič remi, Smeh-Lacker remi. Torej je skupni rezultat iz obeh dvobojev 14,5:5,5 za Cinkarno.

Obe srečanja sta bili odigrani v pravem prijateljskem vzdušju. Saj so poleg izmenjave spominskih daril člani obeh ekip izrazili željo, da bi to srečanje ponovili vsako leto, vključili pa naj bi tudi druge športne panoge.

Naš razgovor

Obračunska enota predelovalnih obratov čašice dosega, odkar smo prešli na nove principe nagrajevanja, lepe proizvodne uspehe. Po vrednosti točk so vedno med najboljšimi. Kako jim to uspeva, je razložila tovarišica KRAGOLNIK MARIJA, ki dela v obratu od marca lani.

Takoj ko sem ji omenil, kaj me zanima, mi je potrdila, da je več takšnih radovednežev, precej pa je tudi takšnih, ki jim ta zaslužek zavida. Morda zato, ker vidi samo njih zaslužek, ne pa tudi njihovega dela. Res je, pravi Marija, da zadnje mesece od vseh 9 let, kar delam v Cinkarni, najboljše zaslužim, res pa je tudi, da sem pri delu najbolj zadovoljna, zlasti še ko vidim, da je boljše delo tudi res bolje nagrajeno. In v čem se kaže to boljše delo?

Predvsem gledajo na to, da stroji tečejo čim bolj neprekinjeno. Stroj namreč ne more na-

praviti več kot je njegova zmogljivost. Da se čimveč napravi, ga je pač potrebno izkoristiti do maksimuma. Zato druga drugi priskočijo na pomoč, kadar je to potrebno. In v tem je tudi ena njihovih značilnosti. Skrbno skupno spremljajo uspehe in trenutne probleme in jih složno tudi same popravljajo in odpravljajo. Kolikor sem zadovoljna pri delu, je rekla Marija, pa sem kar sama nase jezna, kadar pride do zastoj. Zato je sama opazovala, kako se manjše okvare popravljajo in danes lahko že sama takšno okvaro odstrani. Razen tega pa so tudi obratni ključavničarji toliko izurjeni, da je na račun okvar vedno manj zastojev.

Ali bi lahko te uspehe še izboljšali?

Ne verjamem, je rekla Marija, razen če nam bo uspelo dvigniti kvaliteto orodja, ki nam čisto zavira še večjo uspešnost.

In kako bo v prihodnje?

Trudile se bomo, da ostane mo na istem, čeprav nas sedaj skrbi, kako bo s prodajo, ker je prišlo do pomanjkanja zabojev. Vidimo torej, da v čašicah res spremljajo vse faktorje, ki se na koncu odražajo v številu dosežene vrednosti točk.

Namiznoteniško tekmovanje v čast 1. maja

Na pobudo sindikalne podružnice se je izvedlo namizno teniško tekmovanje med sindikalnimi podružnicami v našem kolektivu. Prijavilo se je osem ekip in to: SP Topilnica, SP Valjarna, SP Mehanična, SP Komerčiala, SP Razvojni inštitut I. in II., SP Elektro-merilni-energetski oddelek I. in II.

Omenjeno tekmovanje je bilo izvedeno v času od 17. 4. do 22. 4.

Rezultati: I. SP Mehanična (P. sinek, Dečman, Oblak), II. SP Valjarna (Veselko, Lukašček, De Negro), II. SP Elektro-mer. ener. oddelek I. (Kerček, Leban, Butinar), IV. SP Topilnica (ing. Lebar, N. raks, Dorn), V. SP Razvojni inst. (Dobrotinšek, Zupancič, Kragl), VI. SP Topilnica (ing. Lebar, N. raks, Dorn), VII. SP Komerčiala (H. vat, Šloser, Bajramovič), VIII. Elektro mer. ener. oddelek II. (P. panc, Košič, Hohnjec S.). Vse igralce namiznega tenisa opozorjamo, da je urnik treningov naslednji: ponedeljek, sreda ter petek v dvorani za rekreacijo (barak z vraven obratne ambulante).

ŠAHOVSKA

Pred pričetkom tekmovanja sindikalnih podružnic v šahu bilo slišati dosti »groženj« račun izida iger. Tako je Šnajder zagrozil pražarni, da jih bodo topilničarji stopili, toda ing. Klinger se je hitro znašel in odgovoril: »Ne pozabite, da je proces praženje in potem še topljenje!« — In res je bila topnica spraznena v obliki rezultata 3,5:0,5.

Pri tem besednem dvoboju bil prisoten tov. Bajramovič, je dodal: »Če gre vse to tako vrsti, potem smo mi zadnji, saj je finančni obračun šele po ključnem procesu vsake mesece!«

Pa le niso bili zadnji!

Naša TŠŠ uspešna

Pred tablo je sicer včasih vroče, toda z veliko voljo se vendar dosežejo uspehi!

RAZMETANE OPEKE

1									
2									
3									
4									
5									

Neurejene opeke je treba zložiti v pet slojev s tem, da imajo naslednji pomen:

1. mestna hiša — magistrat
  2. gora v Grčiji — idol pesništva
  3. kraj, del, oddelek v vladarski prelat
  4. moško ime
  5. gradbeni material
- V zasenčenih poljih beremo besedni sel Marksa, Engelsa in Lenina, ki jo je naš kolektiv uresničil.

KOMBINIRAN RAČUN

$$\begin{matrix} \bigcirc \times \square = \bigcirc \square \\ + \\ \bigcirc \square : \square = \bigcirc \end{matrix}$$

Isti znaki pomenijo iste številke s tem da morajo biti rezultati vodoravnih in navpičnih vrstah upoštevanjem znakov, množenja, deljenja, seštevanja in odštevanja pravilni.

NOGOMET

Cinkarna: Zlatarna 3:1

STRELCI!

Obveščamo vas, da so redni treningi z zračno puško v torek, četrtek in soboto od 16. do 19. ure v baraki zraven ambulante Cinkarne. Udeležujte se teh treningov in bodite redni.

Strelski odbor
SD Cinkarne

STRELSKO TEKMOVANJE OB 1. MAJU

se je udeležilo občinskega sindikalnega prvenstva Celja dne 21. aprila 1963.

OBČINSKO SINDIKALNO PRVENSTVO

Strelska družina Cinkarne se je dne 21. aprila 1963 udeležila občinskega prvenstva v streljanju z zračno puško.

V zelo močni konkurenci so strelci Cinkarne zavzeli peto mesto in se tako plasirali za okrajno prvenstvo, ki bo v Rogiški Slatini.

V ekipi Cinkarne so bili:

1. Unetič Rok 168 krogov;
  2. Schmidt Oskar 160 krogov;
  3. Kukulj Martin 152 krogov;
  4. Dečko Franc 151 krogov.
- Dosegli so skupaj 631 krogov.

Prvo mesto na tem tekmovanju je zasedla Tovarna emajlirane posode s 680 krogi, sledijo IFA, Železarna Štore, Ingrad Celje, Cinkarna itd.

Okrajnega tekmovanja v Rogiški Slatini se bo udeležilo le pet prvoplasiranih iz občinskega tekmovanja. Torej bo tako zbrana elita strelcev vseh občin celjskega okraja, zato bodo potrebne temeljite priprave, če bomo hoteli zasesti kako boljše mesto.

Celje, 3. 4. 1963. Na igrišču Olimpa sta se pomerili enajststori Zlatarne in Cinkarne. Zbralo se je okoli petdeset strastnih glasnih pristašev nogometa. Publika, kolikor je bilo, je prišla na svoj račun. Videla je veliko duhovitih kombinacij, raznih solo predorov in seveda ostrih zaključnih strelav na gol. Vreme je bilo zelo lepo, igrišče ugodno za igro (razen v drugem delu igre je nastopila in preprečila dobro igro obeh moštvev, posebej še našo, kratkotrajna, toda izdatna ploha). Na igrišče sta pritekla ter se javila oba nasprotnika sodniku v naslednji postavi: Zlatarna: Kovač, Koren, Končan, Kovač P., Petek, Slamnik, Kolenik, Ograjenšek, Kegus, Travnar, Tome. Cinkarna: Leban, Radič, Šmon, Posinek, Vesič, Dečman, ing. Lebar, Vidmar, Nikolič, Lukašček, Veselko, (Jovanovič). Takoj po sodnikovem žvižgu je Zlatarna navalila z vsemi razpoložljivimi silami na vrata Cinkarne, toda obramba Cinkarne je že v prvi minuti vsako nevarnost in seveda odgovorila s protinapadom. Tudi ta napad (seveda Cinkarne), kakor vsi ostali, so bili zelo nevarni, tako da se je morala obramba in vratar Zlatarne nenehno truditi in se reševati s tako imenovanih matnih pozicij. V 33 minuti prvega polčasa je Posinek od obrambe prejel žogo brez oklevanja podal diagonalno na levo krilo Veselku, ki je v sijajnem prodoru srečno prispel v kazenski prostor, podaljšal pot žoge na desno stran, kjer jo je v hudem naletu prestregel z volejem ing. Lebar.

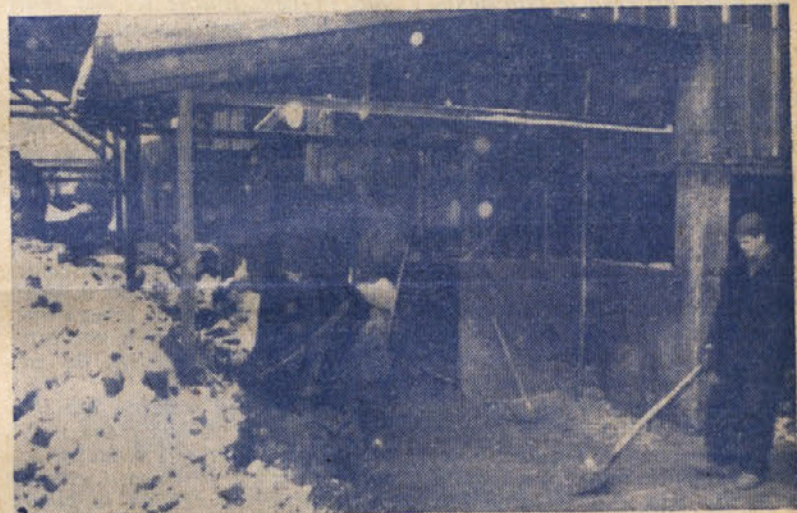
minuti je Zlatarna ponovno prišla do sape ter v srednje kvalitetni akciji prišla pred naša vrata, toda vratar Leban je bil na mestu in v fantastični paradi preprečil pot žoge v vrata. Ze dve minuti zatem je obrambni igralec Vesič v solo prodoru z neverjetno lahkoto preigral skoraj celotno moštvo Zlatarne ter povišal rezultat na 2:0. Do konca tekme v I. polčasu so se še vrstili obojestranski napadi, toda rezultat je ostal nespremenjen.

ki je zamenjal do skrajnosti onemoglega Veselka (Jovanovič je igral v svojih nedeljskih »špicerjih«), v sijajni poziciji, toda njegov skoraj smrtni strel je šel tik nad prečko v aut. V 70. minuti igre je moral kapitulirati tudi naš vratar Leban. Streljana žoga ni bila kdove kaj hitra in ravno to ga je verjetno zmotilo, da žoga ni postala njegov plen, temveč se je počasi odkotalila v gol — 2:1. V 76. minuti je Vesič s sodelovanjem celotnega napada povišal na 3:1. Minuto zatem se je pripetila majhna nevšečnost. Igravcu Zlatarne Slamniku je namreč v dvoboju z Dečmanom počila noga (bolje bi bilo, da je počila žoga). Nadaljnjo dinamično — na oko sila lepo, ostro, toda fer igro, je preprečila kratkotrajna ploha, tako da je ostal rezultat do kraja tekme neizpremenjen. Po žvižgu sodnika, je naznanil konec viteškega boja vseh igralcev Zlatarne in Cinkarne, smo veseli — še posebej mi — zapustili igrišče. Kljub porazu Zlatarne so nas povabili na zakusko in tam analizirali celotni potek tekme, ki se je končala v prijateljskem duhu.

Leo

IZ NAŠE FOTOARHIVE

Slišati je bilo samo strahovit »poka« in hip za tem je bil omenjeni napadavec obdan s soigralci (kot matica s čebelami ob selitvi). Deževali so poljubčki, stiski rok, zakaj ne bi, kajti takšen zadetek se doseže in vidi le redkokdaj. V 36.

SPOŠTOVANI

Vsem članom kolektiva »Cinkarne« iskreno čestitam k delovnemu prazniku 1. maju in jim želim še mnogo napredka v nadaljnjem delu!

Posebno pa kolektivu mehanične delavnice in jih hkrati toplo pozdravljam.

Kovačič Franc
V. p. 2553/41
Sl. Brod

Slike na desni prikazujejo delo pri žvepleni kislini in v aglomeraciji med letošnjo hudo zimo. Ko so zunaj delavci z največjim naporom kopalni zmrznjen aglomerat, jih je znotraj pri pražilnih trakovih in vozičkih oblival znoj.

Prvomajska svečanost

Potem ko je minil svečani del, je zaigrala godba »Metronom«, ki je dvignila k plesu vse vedre cinkarnarje.

Tovariš ing. Igor Zupančič, ki je delil nagrade najbolj uspešnim športnikom, je čestital tudi tovarišu Posineku. Tako sta se oba znana športnika srečala topot na cinkarniških tleh.

SPOMINI NA CINKARNO

Kot smo v spominih že večkrat poudarjali, je razloček v življenjskem standardu delovnega človeka med staro in današnjo Jugoslavijo zelo velik. Medtem ko včasih delavec ni imel nobene besede, lahko danes pominli volji sodeljuje z različnimi predlogi in nasveti za izboljšanje proizvodnje. Toda resnici na ljubo je treba priznati, da je bilo včasih dosti manj godrnjanja kot danes, kar se opaža predvsem pri mladih ljudeh, čeprav imajo prav ti v sebi višek delovne sile. Skoro nerazumljivo se zdi človeku, kako se more danes nekdo odtegovati od dela, ko se vendar na vsakem koraku vidi, da gradi sam sebi boljše prihodnost in se življenjski standard neprestano dviguje. Saj niti ne vem, če bi se našel človek, ki bi si upal tvegati stavo, da je danes med cinkarnarji več avtomobilov in motornih koles, kot je bilo včasih koles, pa četudi je bilo možno tudi takrat — kot danes — za boljše mesečno plačo dobiti prva kolo. Tudi za kulturno prosvetno dejavnost današnja mladina ne kaže takega zanimanja, kot je bilo to nekoč. Če povem, da je bilo samo v Celju pet odrov za prirejanje iger in da so jih igrali tudi skoro v vsaki vasi kar pod kozolci ali celo na prostem, je to dovolj zgovoren dokaz. Kako prijetno je bilo nekoč v večernih urah poslušati lepo petje, ki ga je bilo slišati vsepovsod, tako v delavskih naseljih, kot zunaj na vasi, kjer so se fantje po težkem delu zbrali pod vaško lipo. Danes je to vse nekam zamrlo in človek se kljub ugodnejšim življenjskim razmeram nehoti zamisliti in globoko vzdihne: »Kje so časi?«

Skupina, katero sem vodil v pocinkovalnici, je štela štirinajst mož. Od teh je bilo devet zaposlenih na kotlu za pocinkanje. Bili smo sami mladi fantje in možje polni delovnega elana. Zelo smo se razumeli in čeprav smo delali skoro v neznosnih delovnih pogojih, nam to ni jemalo volje do dela. Plačani smo bili po učinku, čeprav je bil to v Cinkarni redek primer. Zaradi zelo

primitivnih naprav je bilo zelo težko izdelovati kakovostni izdelek, zato je bilo treba velike pazljivosti in potrpljenja. Kupci so bili pa tako izbirčni, da je že za vsako najmanjšo napako prišla reklamacija. Najhujši strah nam je delala vojska, ki je bila sicer velik odjemalec, toda zelo natančen in izbirčen. Seveda je bila zato tudi kontrola prevzema v skladišču zelo stroga in vsaka najmanjša napaka nam je bila vrnjena v popravilo. Bili so tudi primeri, da smo dobili celo produkcijo nazaj v popravilo in ponovno predelavo. Naravno, da smo se pri tem kaj kmalu naučili spoštovati pravilo, da je prvo kvaliteta, potem šele kvantiteta. Tako smo brez večjih nevšečnosti premagali vse težave, ki pa jih ni bilo malo. Toda bili smo mladi in zdravi, polni življenjske sile in prav nobena, še tako neprijetna zadeva, nas ni spravila iz ravnotežja. Smeh, dobra volja, humor in dovtipi so bili naši stalni gostje in spremljevalci. Najbolj pa smo ljubili petje. O, da bi bili imeli v tovarni vsaj majhen prostorček, kjer bi se lahko shajali in razvedrili, bi se naše življenjske sile še povečale. Tako pa smo bili primorani iskati v prostem času prostora po najbolj samotnih gostilnah, kjer smo se lahko po mili volji zabavali in peli. Ljudje so nas radi poslušali in marsikateri liter se je brez našega naročila znašel na mizi. Tupatam smo se za razvedrilo poslužili tudi kopalnice. Tam pa smo seveda dražili starega in sitnega kopalničarja, ki nas je na vse načine zmerjal in preganjal z metlo. Dostikrat smo opustili celo malico pa kar hitro pojedli, potem pa rahlo zapeli. Če pa so nam razmere dopuščale, smo zapeli tudi kar med delom. Spominjam se nekega lepega dogodka, ki ga ne morem pozabiti in ki se mi zdi vreden, da ga opišem.

Bil je vroč in soparen julijski dan, ki mu je sledila jasna noč. Na nebu ni bilo niti oblaka, le polna luna se je bahato zibala na obzorju. Od vzhoda je pihal veter in odganjal soparo, ki se je še zadrževala od dneva, iz

okolice pa je bilo brez prestanka slišati glas žabjih koncertov. Skratka, bila je noč, kot smo takrat rekli, »da bi jo bilo škoda prespati.«

Pocinkali smo na kotlu, ki je stal tik ob velikem oknu. Vse oknice smo imeli odprte, tako da je veter sproti odnašal dim in strupene pline, ki so uhajali iz kotla, zato smo vdihavali svež zrak. Ker nam je narava redkokdaj tako prijazno postregla, smo takorekoč pozabili, da smo na sihtu v tem smrdljivem brlogu. Delo nam je teklo gladko izpod rok in fantje so kakor mravljice v mravljincu tekali po kotlu ter vlačili pločevino, ki sva jo s pomočnikom v vsej naglici potapljala. Vmes pa smo se šautili in se smejali raznim dovtipom in šalam. Bilo je že pozno proti polnoči, ko sem si začel narahlo peti. Toda takoj se mi je z lepim tenorjem priaružil pomočnik, za njim pa še vsi drugi. Tako se je v hipu v sredini tovarne v tej ne navadni uri začela pesem, lepša kot marsikje na vasi. Kot že rečeno, bili smo pevci in smo že kar dobro zapeli, toda tako lepo in ubrano kot ta večer pa menda še nikoli. Od nekoč izza vogla je pricokljajal še mojster, pokojni Bratina. Ker je bil strastni ljubitelj petja, obenem pa dober pevec, je kratkomalo naslonil levo nogo na kotel ob meni, ter pritegnil s krepkim basom. Naenkrat pa zagledam tik ob oknu temno postavo, ki nas opazuje in posluša. Sprva sem mislil, da je pač pesem privabila koga iz sosednjih obratov, ko pa sem natančneje pogledal, sem pa le spoznal obratovodjo ing. Krulca. Očitno v tej lepi noči tudi njemu ni bilo do spanja, pa je po prihodu iz kavarne čas izkoristil še za kratek sprehod po tovarni. Malce me je pogrelo, kajti zavedal sem se, da kot skupinovodja ne odgovarjam samo za nemoten potek dela, temveč tudi za delovno disciplino. Toda največ mi je bilo nerodno zaradi mojstra, ki je bil dobričina in smo ga vsi imeli radi. No, nocoj se je pa z nami vred zapletel v prekršek. Neopazno sem ga dregnul in mu šepnil na uho, kod je zunaj. Brž je vzel nogo s kotla, se okrenil proti oknu ter dvignil kapo v pozdrav, hkrati pa iskal primerne besede, da se opraviči. Toda ni bilo treba, kajti iz zadrege nas je rešil sam obratovodja, ki je med tem časom že vstopil ves nasmejan in dobre volje. »Bravo fantje, tako je prav, da ste veseli. Vedno raje vidim pri delu vse se obraze, kot pa žalostne, to je vsaj znak, da delo dobro teče. Sicer pa moram priznati, da prav lepo zapojete. Le kar tako naprej. Pa lahko noč.« Strumno, kakor vojaki smo vsi na glas izrekli lahko noč, hkrati pa bili veseli, ker se je vse tako lepo končalo, da smo bili namesto ozmerjani še celo pohvaljeni.

Da, da, brez pretiravanja. Bil je dober človek, imel pa je to napako, da je bil velik sovražnik prekomernega uživanja alkohola. Zaradi te, čeprav lepe lastnosti, pa je bil marsikateremu cinkarnarju trn v peti. Zunaj tovarne se ni brigal, gorje pa, če je našel ali srečal delavca pijanega v tovarni. Takrat je pljuval kat najhujši jetičnik in »svinja požrešna« je bil še kar čeden izraz za takega človeka. Včasih se je celo izrazil, da ga je sram, ker je Slovenec samo zato, ker so Slovenci take pijandure. Ko sem se leta 1938 vrnil z Jesenic, kjer sem bil nekaj časa zaposlen kot inštruktor in sem mu med drugim poročal tudi to, kako imajo tam delavci v tovarni kantino, kjer si lahko za malico izberejo poljudno jed ali pijačo, me je ves srdit zavrnil: »Tega v Cinkarni ne bom nikdar dovolil. Ti pijanci bi napravili več škode kot korist.«

Ker je bil zaveden Slovenec, je bil med prvimi, ki jih je okupa-

tor izbral za svoje žrtve. Domači cinkarniški izdajalci so ga spodili ponoči kar iz postelje, ga aretirali in oddali zloglasnemu Gestapu. Zalostno naključje je naneslo, da je bila prav takrat, ko so ga prignali na policijo, tam tudi na zaslisanju moja žena. Bila je priča, kako so ga surovo suvali in mu obračali žepce ter pobrali vse, kar je imel s seboj. Čeprav sta se poznala, nista mogla spregovoriti niti besedice. Najbrž ni vedel, da je tudi ona na istem položaju, zato jo je nekajkrat tako pogledal, da se ji je zdelo, kot da ji hoče očitati: »Tudi ti imaš tukaj svoje prste vmes.« Tako je bil med drugimi tudi on preganjan v Srbijo.

Nekaj dni po vrnitvi sva se srečala na cesti v Gaberju. Stisnil mi je roko, kot staremu znancu, toda komaj sem ga prepoznal. Bil je blede in shuššan, oči pa je imel globoko vdrtle. Zelo me je presenetilo, ko me je poprosil za cigareto. Z veseljem sem mu jo podal in prižgal, toda ko je potegnil prvi dim vase, je globoko zakašljajal. Takoj mi je bilo jasno, da cigarete že nekaj časa ni imel v ustih, poleg tega pa še to, da z njegovim zdravjem nekaj ni v redu. Dolgo sva govorila in potožil mi je marsikaj iz časa pregnanstva. Povedal mi je tudi, kako so ga izropali, da je vse njegovo premoženje to, kar nosi na sebi. Ko sem po prihodu domov pvedal o tem srečanju svoji ženi, mi je takoj dejala: »Temu revežu pa moramo pomagati.« Pri hiši je bilo še nekaj suhega mesa in masti, jajc ter muke. Brez odlašanja si je nabrala nekaj najpotrebnejših stvari, se vsedla na kolo ter mu nesla za prvo silo.

Nesreča je še hotela, da takratni upravni odbor Cinkarne ni imel razumevanja, da bi ga takoj zaposlil in je šele po večkratni intervenciji višjih organov ljudske oblasti dobil nazaj svoje mesto kot obratovodja v Cinkarni. Toda bilo je že prepozno. Nič več ni bilo na njem tiste vedrine, koš smo jo bili vajeni nekoč. Pokašljajal je in večkrat ga je bilo videti z robcem na ustih. Starim delavcem je rad stavlil vprašanja: »Kdaj bova šla v penzijo?«

Ni je dočakal. Črv, ki se je zagrizel v njegovo telo v času težkih preizkušenj v izgnanstvu, je grizel naprej in kakor izpodje korenine težkega hrasta, da pada, tako je izpodjedel zdravje tu-

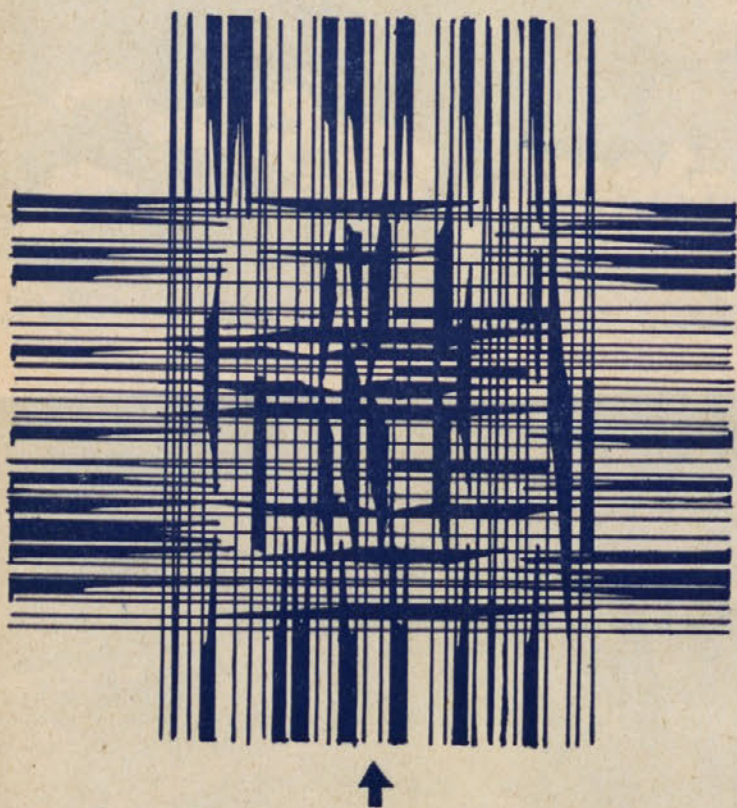
di njemu, da je revež omahnil prezgodnji grob. Bil je mož, ki je mestu in starim cinkarnarjem bo ostal v svetlem in hvaležnem spominu.

Za vroče dni...

Morda izbirate kopalke za letošnjo sezono? Slika vas bo morda opozorila vsaj na potrebo, če ne že na model. Tistim, ki želijo pokazati bolj vitko linijo, priporočamo vzorec z navpičnimi črtami, tistim, ki bi rade izgledale polne, pa vzorec z vodoravnimi progami. Druge, ki se za to ne zmenijo, imajo lahko šekaste ali enobarvne kopalke. Moški bodo na vrsti prihodnjic. Slika nam je posodil »Celjski tednik« kdo pa njemu — ne vemo!

Skrivnostni napis

V teh križih in kražah je skrit napis v zvezi z našim podjetjem. Poskusite ga prebrati! Svetujemo vam, da nagnete časopis čisto poševno, tako da vselej berete samo navpične črte. Po potrebi zatisnite še eno okol Berite vselej v smeri puščic.

PREMIKALNICA

Gornje besed premikajte v levo in desno tako, da dobite v dveh zaporednih navpičnih vrstah priznan produkt našega podjetja.

C L A U D E
K R I O L I
K O N Č A N
S K E P T I
K O V A N E
R E V I Z O
P A R A V A
N E P A R E

Rešitev križanke, Kemični elementi

Vodoravno: 1. volfram, 7. platin, 14. Ostija, 16. Agadir, 17. do 18. ga, 19. tur, 21. ar, 22. kg, 23. Irma, 25. Vršac, 27. avdo, 29. kes, 30. Hanibal, 32. dan, 33. jen, 34. ris, 37. dolan, 38. patos, 40. RK, 42. DID, 43. Vis, 44. os, 45. era, 47. Jim, 49. daj, 50. ave, 51. boks, 53. jelen, 55. plen, 56. RM, 57. IT, 59. dož, 60. ta, 61. so, 62. klor, 64. pila, 66. odiram, 67. Tirana, 69. očet, 71. Rado, 73. ou, 75. IK, 76. pop, 78. ni, 79. KK, 80. broj, 82. Sirta, 84. Jura, 86. OAS, 87. ser, 88. TNT, 90. Sid, 91. LN, 92. len, 93. tek, 95. ma, 96. silak, 97. kisik, 99. pet, 101. mat, 103. pek, 105. novator, 108. tat, 110. Olib, 112. Radon, 113. Toni, 114. te, 115. ak, 117. sir, 118. TR, 119. ta, 120. ozalit, 123. cestar, 125. kositer, 126. slatina.

Navpično: 1. vodik, 2. osoren, LT, 4. figa, 5. rja, 6. aa, 8. La, 9. aga, 10. Tara, 11. ID, 12. nikar, 13. argon, 15. dušik, 19. trn, 20. Rab, 24. MS, 25. vanadij, 26. Caravan, 28. VD, 30. helij, 31. litij, 33. jod, 35. SOS, 36. srebro, 39. ksenon, 41. krom, 44. oves, 46. Ak, 48. med, 49. dež, 50. Al, 52. silicij, 54. loj, 55. paladij, 58. terek, 60. tiran, 62. kdo, 63. rat, 64. pri, 65. ano, 68. sobolj, 70. bor, 72. Skadar, 74. uran, 76. pir, 77. PTT, 79. Krim, 81. os, 82. senator, 83. antimon, 85. uš, 87. ser, len, 89. tesar, 92. LIP, 94. kit, 98. železo, 100. radij, 102. lantan, 103. potok, 104. ki, 108. to, 109. tiara, 111. Bali, 113. Trst, 116. kit, 118. Tea, 121. as, 122. te, 123. Cl, 124. ti.